

VARLIK İÇİNDE YOKLUK...

Madencilik sektöründe yüzde 85 kamu ağırlığı var. Hem üretimde hem de arama çalışmalarında özel sektör, bu alanın ancak yüzde 15'inde faaliyet gösteriyor. Kamunun üç büyük kuruluşu ETİBANK, Türkiye Taşkömürü Kurumu ve Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü, Türkiye'deki madenciliğin temel taşları. Kuruldukları yıllarda, Türkiye'nin sanayileşmesine önemli katkılarda bulunan bu işletmeler, ne yazık ki bu işlevlerini giderek yitiriyor.

Bunun nedeni ne rezerv yokluğu, ne var olan rezervlerin tükenmesi, ne de ürettikleri madenlere ihtiyaç duyulmaması. Türkiye, madenciliğini göz göre göre harcıyor.

Özelleştirmenin, "**devrim**" diye tanımlandığı bir süreçte, madenciliğin çok önemli iki kurumu olan ETİBANK ve MTA'nın, halen, kapasitelerinin yüzde 10-15'ini kullanıyor olması hem düşündürücü hem de sektörün içinde bulunduğu durumu yansıtmak açısından çok önemli.

İstatistik/erin dili

Sektörle ilgili son iki yıldır açıklanan istatistikî verilere bakılırsa, durum hiç de vahim görünmüyor. 1994 birçok açıdan çok iyi geçmiş ve 1995 yılı da madencilik sektörü için çok parlak olacak.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın, "Ekonomik ve Sosyal Sektörlerdeki Gelişmeler" başlığıyla yayınladığı çalışmada madencilik, 1994 yılını en parlak kapatan sektörler arasında görülüyor. 1994 yılı için tahmini veriler esas alınarak yapılan değerlendirmelerde sektör yüzde 3.3'lük büyüme göstermiş. İhracattaki büyüme ise çok daha iyi. 1993 yılına göre, 1994 yılında maden ihracatımız yüzde 11.5 artmış. Önümüzdeki yıl için yapılan değerlendirmelerde, bu artış trendinin devam edeceği notu da düşülmüş.

Sektördeki "iyileşme" aslında göreceli. Reel olarak bir iyileşmeden söz etmek mümkün değil. DPT verilerine bakıldığında bu yıl çok ciddi bir ihracat artışı olduğu da ortaya

çıkıyor. Bu gelişmeler sektör temsilcileri tarafından şöyle yorumlanıyor:

10 yılda birseksen!

1990 yılına kadar başta Sovyetler Birliği ve diğer eski Doğu Bloku ülkeleri olmak üzere birçok ülke, ürettikleri bazı önemli madenleri dünya pazarına sunmak yerine stok yapıyorlardı. Bu yapı dağıldıktan sonra, dünya pazarına iki yıl boyunca düşük fiyatlardan, başta kömür ve krom olmak üzere pek çok maden sürüldü. Birçok ülke gibi Türkiye de bundan çok etkilendi. Fakat 1993 yılının başlarından itibaren stoklar tükenince, dünya piyasaları tekrar rayına oturdu. Türkiye'deki göstergelerin iki yıldır yukarıya doğru tırmanmasının temel nedeni de bu.

1994 yılına, birçok sektör "kayıp yıl" olarak bakarken, DPT'nin bu verilerine bakarak, krizin sektöre pek yansımadığını söylemek mümkün mü? Madencilik çevreleri bu soruyu komik buluyor. Onlara göre, "Sektör son 10 yıldır zaten "bir seksen" yere yatırılmış. Kriz bu sektörün üzerinden geçse ne olur geçmese..."

Yeni yatırım yok

Türkiye Madencilik Derneği Başkanı İsmet Kasapoğlu, bu konuda şunları söylüyor:

"Nasıl büyümüş, ne zaman

büyüyecek? Ben görmedim ve bilmiyorum. 10 yıldır KİT'lerin içinde bulunduğu durum belli. Madenciliğimizin yüzde 85'ini elinde bulunduran kamu, yıllardır hiçbir yenileme yatırımı yapmıyor. Bırakın yatırımı, geleceğimizin ne olacağı bile soru işaretleriyle dolu." Kasapoğlu'nun söylediklerinden hareketle, 1995'in kamu kesimi için çok parlak geçeceğini beklemek hayal. Özel sektörde de hiçbir yeni yatırım yok. Zaten dünyanın en rizikolu ve geriye dönüşü olmayan yatırımı sınıflamasına giren madencilik sektöründe, özel sektör kolay kolay yatırım yapmıyor.

Bırakın yatırımı, özel madenlerin bile tek tek kapandığını söyleyen İsmet Kasapoğlu, doğası gereği karamsar bir insan olmadığını, fakat madencilik sektörüyle ilgili ufukta hiçbir iyileşme de görmediğini söylemeden geçemiyor.

Defincilerle aynı kefedede!

Maden Mühendisleri Odası Başkanı Asım Kutluata'nın söyledikleri de Kasapoğlu'ndan farklı değil. Türkiye'nin madencilikle defincileri aynı kefeye koyduğunu ve hiçbir şekilde desteklemediğini söylüyor.

ETİBANK'ın zararı

Öyle görülüyor ki madencilik, 1995 yılında hızla yapılması beklenen özelleştirmeden belki de en çok yara alacak olan sektörlerin başında geliyor. Bunun gerçekleşebilmesi için hemen hemen tüm "haklı" gerekçeler hazır. Çünkü sektörde yıllardır çivi çakılmıyor. Bunun sonucu da ortada. Kulislerde, neredeyse cumhuriyet tarihimize aynı yaşta ETİBANK'ın 1994 yılını 5 trilyon lira zarar ile kapatması konuşuluyor.

Oysa Türkiye, çok zengin ve çok çeşitli maden kaynaklarının bulunduğu bir coğrafyada kurulu. Çok basit bir örnek vermek gerekirse, bugüne kadar yapılan ve bilim adamları tarafından tümüyle yetersiz bulunan arama çalışmalarıyla bile, Türkiye'nin dünyanın en zengin bor mineralleri, mermer, zeolit, toryum, nadir toprak metalleri pomza ve selestit madenlerine sahip olduğu ortaya çıkmış. Bunların arasında bor mineralleri ve selestitte Türkiye, ilk

Madenciliğin gayri safi milli hasıla içindeki payı, gelişmiş ülkelerde %20-25 arasında, bizde ise %1.6. Potansiyel rezervlerimiz 2 trilyon dolar. Böylesine zengin bir potansiyelden çıkan yıllık ihracat rakamı sadece 500 milyon dolar...

sırada yer alıyor. Kromit, manyezit, barit, kil ve bazı endüstriyel minerallerin üretim ve rezerv sıralamasında da dünyada söz sahibiyiz.

Binde birini sfitabilsek!

Buna karşın Türkiye'nin maden kaynakları, resmi ve resmi olmayan ağzlarda büyük bir yanlış ile küçük ve yetersiz olarak tanımlanıyor. Bir şartlandırmadır gidiyor.

Türkiye'nin en büyük üniversitelerinde, en değerli bilim adamları yıllardır "Bunlar safsata, madenlerimizin binde birini dahi çıkarsak ve bu madenleri hiç işlemeyen hammadde olarak satsak, yıllık ihracat rakamlarımızın çok üzerinde bir gelir elde edebiliriz" diye dursunlar. Dinleyen kim?

"Küçük ve yetersiz" maden kaynaklarımız, doğrusu son 30 yılın hükümetlerini de çok etkilemiş olmalı. Çünkü hükümetlerin ekonomik kalkınma model ve planlarında madencilik hep "unutuluyor".

Böylesine zengin bir coğrafyada olmamıza rağmen, sektörün GSMH içindeki payı yüzde 1.6. Bir karşılaştırma yapmak için, bu oranın gelişmiş ülkelerde yüzde 20-25 arasında değiştiğini hatırlatmakta yarar var.

Bu sese kulak verin

Böylesine ihmal edilen bir sektörde faaliyet gösteren kamu kuruluşlarının trilyonlarca lira zarar



SEKTÖRÜN PROFİLİ
GSMH içindeki payı : %1.6
Potansiyel rezervler : 2 trilyon \$
Yıllık cirosu : 2 milyar \$
İhracatı : 500 milyon \$

etmesi ve ardından da bu zararlar gerekçe gösterilerek özelleştirilen ya da kapatmaların gündeme sokulması çok garip değil mi?

Bu konuda Yurt Madencilik Geliştirme Vakfı tarafından bir süre önce yayınlanan bir rapor var. Raporda yer alan özelleştirme ile ilgili bir paragrafta burada yer vermek gerekiyor. Raporun altında, bilim adamları, özel sektör temsilcileri, ETİBANK, TDCİ, Maden Mühendisleri Odası ve Türkiye Madencilik Derneği'nden oluşan 17 kişilik bir heyetin imzası var. Özelleştirme ile ilgili şöyle deniliyor:

"Yorumlar yanlış "

"KİT'lerle ilgili sağlıklı ve yeterli istatistiksel bilgiler üretilmeden yapılan yorumlar, varılan yargılar, halkı yanıltıcı sonuçlara yönlendirmektedir. Yoğun tartışmalara karşın, KİT'ler, günümüzde bile az bilinen ve yüzeysel değerlendirilen konulardan biri olma özelliğini korumaktadır.

Zaman zaman, çeşitli çevrelerin ve siyasal gücün temsilcileri tarafından, ülkemizin karşılaştığı ekonomik sorunların önemli bölümünün tabanında KİT'lerin yattığı izlenimi yaratılmak istenmektedir. Enflasyonun düşürülmesinden kalkınma hızına kadar uzanan ekonomik sorunlar zinciri, KİT'lerin yeniden yapılandırılmasına bağlanabilmektedir. Kısacası KİT'ler her başarısızlığın ve siyasal her hareketin tek sorumlusu olarak gösterilebilmektedir."

Türkiye'de her yıl madencilikle ilgili toplantılar yapılıyor, sonuç bildireleri çıkarılıyor, fakat Türkiye'nin madencilik politikası, daha doğrusu politikasızlığı değişmiyor. Önümüzdeki yıllarda değişip değişmeyeceği konusunda ise sektörün en etkin isimleri hiç de iyimser değil.

Not : Bu yazı 22 Ocak 1995 tarihli Ekonomist dergisinin "Türkiye 1995" Ekonomist Yılığ'ı'ndan aynen alınmıştır.

SÖZLEŞMELİ PERSONELDEN BASINA VE KAMUOYUNA

Bizler 399 No.lu KHK'ye bağlı KİT'lerde sözleşmeli çalışan 260.000 kamu çalışanlarıyız. DYP-CHP koalisyon hükümeti, iktidara geldiğinde hukuken varlığı tanınmayan sözleşmeli personel uygulamasını kaldıracağını belirtmesine rağmen, aksine diğer vaadleri gibi uygulamayı sürdürmüştür.

657 sayılı yasaya bağlı kamu çalışanlarının sahip olduğu tüm haklardan sözleşmeli personel statüsünde çalışanların da yararlandırılacağı yasal olarak belirtilmesine rağmen, uygulama ters yönde işletilmektedir. Sözleşmeli personel aleyhine olan bu durum çalışanlar arasında huzursuzluk yaratmakta, iş barışını bozmaktadır. Bunun son örneği, hükümetin kamu çalışanlarına ek zam yapmak için TBMM'den aldığı yetki yasası KİT çalışanlarını da kapsamına rağmen, sözleşmeli personele zam verilmeyeceğinin hükümet tarafından belirtilmesidir. Yani hükümet kendi kararlarına uymamaktadır.

Biz KİT'lerde sözleşmeli statüde çalışanlar:

- 1- Nisan ayında 657 sayılı yasaya bağlı kamu çalışanlarına yapılacak zamların bizlere de yansıtılmasını,
- 2- İşçi- Sözleşmeli- Kadrolu ayırımına son verilerek çalışanların tek statüde istihdam edilmelerini,
- 3- Tek taraflı ücret belirlemelerine son verilerek bir an önce sendikalarımızla toplu sözleşme yapılmasını, siyasi iktidardan talep ediyoruz.

Bu taleplerimiz gerçekleşmediği takdirde, üretimden gelen gücümüzü kullanacağımızı kamuoyuna duyururuz.

9 Mart 1995

BTS TÜMHABER-SEN
ENER-SEN MADEN-SEN
TÜM BANKA-SEN
TÜM GIDA-SEN DEMİR-SEN
ŞEKER-SEN

**KİMLİK KARTINIZI
DEĞİŞTİRDİNİZ Mİ?**

BİZMUTU TANIYALIM * İSSTM

Bu yazıda, her gün birkaç yüz kilogramının hanımların ruj, oje ve farlarında olmak üzere "tedavüle çıktığı" Bizmutu tanıtmaya çalışacağım. Tabiatla nabit halde bulunan Bi, minerallerinden ziyade, birlikte bulunduğu Cu, Pb ve Sn cevherlerinden yani bu metallerin rafinasyonundan yan ürün olarak elde edilmektedir. Ülkemizde Cu ve Pb üretilmekle beraber, bunların içindeki Bi her ne hikmetse şartnamelerde hiç konu edilmemektedir.

Sayıları 40 kadar olan Bi minerallerine literatürde bölük pörçük yer verilmiştir. Bu sebeple aşağıda Bi minerallerini gösteren bir liste tanzim edilmeye çalışılmıştır. Ancak, sözkonusu liste revizyona muhtaçtır. Bu revizyonu meraklı bir meslektaşımın yapmasını ve Bülten'de yayımlamasını umarım.

Bi' UN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ:

- + Metaller arasında en diamagnetik olanı yani en güç mıknatıslananıdır.
- + Isı iletkenliği civadan sonra en düşük olanıdır.
- + Rengi "kırmızıya çalan kalay rengi", "kırmızımsı gümüş rengi" veya "hafif bakır pembesi" şeklinde ifade edilmektedir.
- + Katlaşınca Sb gibi genleşir, ancak bu genleşme Sb' a nazaran çok azdır.
- + Erime noktası= 271.3° C, kaynama noktası= 1560° C
- + 20° C da yoğunluğu= 9.747 kg/m³
- + Parlak, kaba kristalli ve gevrektilir. Buna rağmen dövülgendir.

Bi' UN KİMYASAL ÖZELLİKLERİ

- + Oda sıcaklığında havada kararır, ancak ısıtılırsa üzerinde kendine has kahverengimsi, sarı renkli bir tabaka oluşur. Yüksek sıcaklıkta ise su buharı ile reaksiyona girer.
- + Halojenlerle ve S ile doğrudan birleşir.
- + HCl' den etkilenmez, ancak sıcak H₂SO₄' ten az da olsa etkilenir. HNO₃' te ise hızla çözünür.
- + Yükseltgenme durumu= +3 ve +5
- + Bileşikleri bazı hallerde zehirlidir.

Bi' un KULLANIM ALANLARI

- + Katılaştığında hafifçe genleşmesinden istifade edilerek alaşımları, özellikle ince ayrıntılı

döküm işlerinde, dizgi makinelerinde.

+ Erime derecesi düşük olduğundan lehimlerde, otomatik püskürtme başlıklarında, yangın kapılarının otomatik açılma düzeninde, sigortalarda, basınçlı gaz silindirlerinde emniyet talarlarında, yangın dedektörlerinde, + Soğutma sistemlerinde termoelektrik donanımda Bi₂Te ve Bi₂SO₄ halinde.

Diğer alaşımları için aşağıya bakınız.

+ Propilen ve NH₃' ün havayla yükseltgenerek, akrilik liflerin, plastiklerin ve boyaların hammaddeleri olan akrinotriole dönüştürülmesinde katalizör olarak (Bizmut fosfomolibdat, BiPMO_{1,2}O₄n halinde).

+ Tuzları, tıpta genellikle sindirim sistemi bozukluklarında, sindirim yollarının (X) ışınlarıyla incelenmesinde, deri yaralarının ve enfeksiyonlarının tedavisinde.

+ Bizmut oksiklorür (BiOCl) halinde ruj, oje ve göz farlarına sedefli bir görünüm kazandırmak amacıyla katkı maddesi olarak kozmetik sanayiinde.

Bi' UN ELDE EDİLMESİ

Bizmut tabiatla nabit, oksit ve sülfür tipi mineraller halinde bulunduğu gibi, galen, kalkopirit, bir volfram minerali olan ruzellit (Bi₂O₃.WO₃) ve kalay cevherlerinde (Sn-W-Bi birliği, Sn-Ag-W-Bi birliği) ve Ag-Co-Ni-Bi-U birliğinde de bulunmaktadır.

Sn, Pb ve Cu cevherlerindeki Bi, bu metallerin rafinasyonu esnasında yan ürün olarak elde edilirken; oksit gibi Bi cevheri karbonla indirgenerek, sülfür gibi cevherler ise odun kömürü ve demir eşliğinde kavurmaya tabi tutularak elde edilmektedir.

**Bizmut,
minerallerinden
ziyade, birlikte
bulunduğu Cu, Pb ve
Sn cevherlerinden
yani bu metallerin
rafinasyonundan yan
ürün olarak elde
edilmektedir.**

TÜRKİYE'NİN BİZMUT İMKANLARI

1. 1970 itibarıyla Maden Dairesi' ne kayıtlı Bi sahaları Balıkesir, Bilecik, Eskişehir ve Kütahya illerinde idi.
2. 1965 yılı itibarıyla Sivas ilinde bir adet işletme talepli (it) sahası vardı.
3. "Giresun/ Bulancak/ Tekmezar-Darköy yörelerindeki sülfür damarlarında Aikinit bulunmaktadır.
4. ZnS cevherindeki Bi empürite olup, cezaya tabidir.
5. Bazı cevher veya konsantrelerin komple analizinde bulunan Bi değerleri şöyledir= Çanakkale/Yenice/ Arapuçandere Pb/Zn işletmesi cevherde % 0,1 Bi birinci kalitede konsantrede % 0,08 Bi, ikinci kalitede konsantrede % 0,15 Bi. Sivas Ortakent Aksuköy Pb-Zn cevheri= 0,015, Murgul Cu konsantresi (1973)= % 0,1. Bi Küre cevheri (Bakıba 1973)= % 0,1 Bi.

A'DAN Z'YE BİZMUT MİNERALLERİ

- Aikinit CuPb₂Bi₂S₃
- Alaskait (Pb, Ag)₂S.Bi₂S₃
- Aramayoit Ag₂S.(Sb, Bi)₂S₃
- Benjaminite (CuAg)₂S.2PbS.2Bi₂S₃
- Bizmutinit Bi₂S₃
- Gladit CuPbBi₃S₉
- Hammarit Cu₂Pb₂Bi₄S₉
- Krupkakit CuPb₃Bi₃S₆
- Linstromit Cu₃Pb₃Bi₄S₁₅
- Pekoit (Cu, Pb)_x.Bi_yS_z
- Bizmutoplagonit 5PbS.4Bi₂S₃
- Bizmutit (BiO₂)CO₃
- Bursait 5PbS.2Bi₂S₃
- Emplektit Cu₂S.Bi₂S₃
- Galenobizmutin PbS.Bi₂S₃
- Guanajuatit Bi₂(Se,S)₃
- Hauchecornite(Ni,Co)₇.(S,Sb,Bi)₈
- Kallilit Ni(Sb,Be)S
- Klaprotit 3Cu₂S.2Bi₂S₃
- Kozalit 2PbS.Bi₂S₃
- Kuprobizmutin 3Cu₂S.4Bi₂S₃
- Matildit (Ag₂,Pb)S.Bi₂S₃
- Nabit Bi
- Rezbinyit Cu₂S.3PbS.5Bi₂S₃
- Şapbahit Ag₂S.PbS.Bi₂S₃

Tapalbit $3Ag?(S,Te).Bi_2(S,Te)_3$

Tetradimit $Bi(Te,S)_3$

Vitisenit $nCupS.Bi_2S_3$

DÜNYADAKİ Bi YATAKLARI

Bugüne kadar Bi madeni ile ilgili tanıtıcı bir yazıya rastlamamakla beraber, literatüre göre dünyadaki Bi yatakları aşağıdaki ülkelerde bulunmaktadır.

Almanya (Hamm, Sieg, Schneeberg), Avustralya, Bolivya (Tazna), Çek Cum. (Bohemya), İngiltere (Cornwall), Macaristan (Dognacska), Meksika (Tapalpa), Peru (Chiviato)

Primer Bi minerallerinin alterasyonu sonucu oluşan bizmutit, yine literatüre göre en çok İngiltere, Bolivya ve Meksika'daki yataklarda bulunmaktadır.

Bi BİLEŞİKLERİ

Bizmut oksiyodür, $BiOI$

Bizmut oksit, Bi_2O_3 (Minerali de vardır.)

Bizmut oksiklorür, $BiOCl$

Bizmut fosfal, $BiPO_4$

Bizmut sülfat, $Bi_2(SO_4)_3$

Bizmut karbonat, $Bi_2(CO_3)_3$

Bizmut sülfür, Bi_2S_3

Bizmut fosfomolibdat, $BiPmO-|_2O_4O$

Bi ALAŞIMLARI

Başlıca iki Bi alaşımı vardır. Bunlar a)

Rose metal (erime noktası $94^\circ C$) ve b)

Wood metal (erime noktası $71^\circ C$).Bileşimi ise şöyledir.

Rose metal % 2 Bi, % 1 Pb, % 1 Sn,

Wood metal % 4 Bi, % 2 Pb, % 1 Sn, % 1

Cd, Se ve Te ile yaptığı alaşımlar

yukarıda belirtilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Microscopic Determination of the Ore Minerals. Geological Survey Bulletin 914. US Department of the Interior. Washington, 1940.

2. Nininger, Robert D. Minerals For Atomic Energy. 2nd Edition, New York, June 1956.

3. Okay, Prof. Dr. Ahmet Can. Mineraloji Dersler, İstanbul 1953

4. Ana Britannica

5. Bayın, Ömer. Kimya, Lise II, Fen Kolu. İstanbul 1964

6. Gündüz, Prof. Dr. Turgut. Kantitatif Analiz Laboratuvar Kitabı. 2. Baskı AÜ Fen Fakültesi Yayınları 119-3, Ankara 1975.

7. Ethem, M.Y. Çalışma hayatı notları

8. Hayat Ansiklopedisi.

MUAMMER AKSOY VE ULUSAL PETROL-MADEN DAVAMIZ PANELİ YAPILDI...

*** Aralarında TMMOB'nin de bulunduğu demokratik kitle örgütleri 23-31 Ocak 1995 tarihleri arasında Adalet ve Demokrasi Haftası'nı düzenlemiştir. Hafta kapsamında bir dizi etkinlik gerçekleştirilmiştir.**

Atatürkçü Düşünce Derneği'nin 31.1.1995 günü düzenlediği panelde konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Eski Bakanı İhsan Topaloğlu, ülkemizde petrol aramalarına yönelik ruhsatların Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde verilmeye başlandığını, kayda değer bir sonuç alınmadığını, Cumhuriyet Dönemi'nde MTA'nın bu sorumluluğu yüklenmiş olduğunu, 1940'larda ilk petrol sahalarının bulunmasının bazı çevreleri rahatsız ettiğini dile getirmiştir.

1958 yılında Petrol Kanunu'nun amaç bölümünde yapılan bir değişiklikle yabancılara da ülkemizde rafineri kurabilme hakkının verildiğini, bunun ardından yabancı petrol dağıtım şirketlerinin % 70'lere varan oranlarda yabancı petrol kullanarak Türk Petrol ve Sanayisi'ne darbe vurmak istediklerini belirten Topaloğlu, değişikliğin iptali için açılan kamu davasını Muammer Aksoy'un üstlendiğini ifade etmiştir. Muammer Aksoy'u ve onun bu konudaki mücadelelerini anlattıktan sonra, Türk Petrolcülüğünün 40 yılını şöyle özetlemiştir: "TPAO 49 sahada 1842 kuyu, 37.200 m sondaj, yaklaşık 2 trilyon liralık yatırım gerçekleştirmiştir. Yabancı sermaye 24 sahada 930 kuyu, 12.000 m sondaj, 1,5 trilyon liralık yatırım yapmış, bunun 1 trilyonunu transfer etmiştir."

Diğer panelist Hasan Mumcu, madencilik teknolojinin gelişmediğini, yabancıların yatırım yapması gerektiğine dair sözlerin kasıtlı olduğunu, 1939'da Zonguldak'taki ocaklar devletleştirildiğinde, kıt yatırımla adeta madenin kaymağının alınmış olduğunun görüldüğünü anlatmıştır. Özel sektörün aramaya, tesise, yarı ve nihai ürüne yönelik yatırıma yönelmediğini, bu nedenle de özel sektörün kamunun alternatifi olmayacağını belirtmiştir.

Son panelist Petrol Ofisi Eski Genel Müdürü Ayhan Açıkalın, 1963 yılında Kıbrıs'a müdahale edemeyişimizin ardında Türkiye'nin yeterli döviz, uçak yakıtı, uçak lastiği bulunmayışının ve bu kaynakların yabancıların denetiminde bulunmasının olduğunu belirtmiştir.

Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanı Suphi Gürsoytrak kaynaklarına sahip çıkmaya çalışan, onları devletleştiren ülkelerde, bir süre sonra darbelerin görüldüğünü; Muammer Aksoy, Uğur Mumcu gibi isimlerin de bu yüzden öldürüldüklerini belirtmiştir.

**KİMİ ÖLÜLER
BİZE
NE KADAR DA
YAKIN
YAŞAYANLARIN
BİRÇOĞU
NE KADAR DA
ÖLÜ**

TAŞOCAKLARINDAN YAPILAN ÜRETİMDE MADEN MÜHENDİSLERİNİN YERİ

• *Odamız tarafından hazırlanan ve 1 Şubat 1995 tarihinde gereği için tüm Valiliklere, ayrıca bilgi amacıyla İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve TMMOB'ne gönderilen yazı....*

Ülkemizdeki taşocaklan üretiminin, gerek hacim, gerekse değer boyutuyla, yoğun şehirleşme olgusuna da paralel olarak önemli tularlara ulaştığı ve bu eğilimin gelecekte de artarak devam edeceği bir gerçektir. Örneğin, 1993 gerçekleştirmeleri ve cari fiyatlarıyla petrol dışı madencilik sektörü üretiminin değer bazında % 22,9' u ile ihracatının da % 24,2' si taşocaklarından sağlanmıştır. İnşaat sektörü, çimento sanayisi ve yol yapımında kullanılan keskin rakamları belirlemek zor olmakla birlikte, DPT kayıtlarına göre, taşocaklarında 1993 fiyatlarıyla 5 trilyon TL (470 milyon \$) değerinde yüz milyonlarca ton üretimin gerçekleştiği bilinmektedir.

Taşocaklan, yasal olarak 1 Rebiilevvel 1319 tarihli "TAŞOCAKLARI NİZAMNAMESİ" ile 1984 tarihli "Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük" hükümlerine göre işletilmektedirler. Taşocaklarında ne kadar patlayıcı madde kullanıldığı, ne

kadar üretim gerçekleştirildiği, ne kadar teknik eleman ve işçi çalıştığı konuları ile ilgili olarak, tüm valiliklerimize yazdığımız yazılara, istediğimiz bilgilen veren sağlıklı yanıtlar alınamamıştır. En sağlıklı yanıt ise, ocak sayısı konusunda alınmış; 50 ilimizdeki toplam 1598 ocakta üretim yapıldığı bildirilmiştir.

Özü itibarıyla, bir yeraltı kaynağının toplum hizmetine sunulması sürecinden ibaret olan herhangi bir taşocağındaki üretim faaliyetinin, maden işletmeciliğinden hiçbir farkı yoktur. Bir maden işletme süreci, arama-proje-yatırım, üretim ve pazarlama aşamalarından geçmektedir. Bu aşamaların her biri madencilik disiplininin uzmanlık alanı içinde olduğundan, anılan üretim faaliyetlerinin de maden mühendislerinin denetimi altında projelendirilmesi ve yürütülmesi gerekmektedir. Ancak, taşocaklarında çalışan maden mühendisi sayısı ise, parmakla gösterilecek kadar azdır.

Taşocaklarının birçoğunda, kendilerini "taş ustası" olarak lanse eden ve resmî anlamda ehil olmayan kişiler eliyle onbinlerce ton patlayıcı madde kullanılmaktadır. Kimi taşocaklarında ise, yasal ve standart patlayıcı maddeler yerine, LPG tüpleri kullanıldığı bildirilmektedir. SSK kayıtlarına göre taşocaklarındaki işkazalarında, 1990' da 97 ve 1991' de de 101 insanımız hayatlarını yitirmiştir, Daha açık deyişle; anılan yıllarda taşocaklarında her hafta bir kişi hayatını yitirmekte ve bu kayıpların % 80' i, patlayıcı maddelerin usulsüz ve bilgisizce kullanılmasıyla, emniyet ve sıhhati umumiyece mazarratı tahakkuk eden geçirilmesi ateşlenmesiyle meydana gelmektedir. Ustisare

BİR yeraltı kaynağının TODİUHI hizmetine sunulması Sürecinaen ibaret Olan herhangi Dir taşocağındaki Üretim faaliyetinin maden iclot-mo^iliäinrif-n isiei.rnecmgina.en hiçbir farklı yoktur. Ancak, taşocaklarında çalışan maden mühendisi sayısı ise, parmakla gösterilecek

kadar azdır
K<iaar azdır

naklanmaktadır. Ayrıca, ma-

Yaklaşık bir VÜZVII vürürlütfe tfiren laşocaKian Nizamnamesi, O günün koşullarına uyarlanmış * »ir mevzuattır ve Ö zamanın taşocaklarında, Üretim ölçeklerinin çok küçük olduğu ve

patlayıcı maddelerin yok denecek kadar az kullanıldığı gerçektir. p , , , ^ İ , , ' « « mniMiiHM yapılmayan kazı faaliyetleri ise, bir yandan göçük ve şev kaymalanndan mütevellit ölümlü işkazalanna < öte yandan da ' çvRE tahribatına yol açmaktadır. Sadece madde kullanımı bHef b . ba bir maddencilik uzmanlığı olduğu gibi' yüz milyonlarca ton hafriyat sonucunda 01uşaca k basamak' ve şev geometrilerinin projelendirilmesi den mühendisliğinin ana uzmanlık alanlarıdır,

Taşocaklan Nizamnamesi' nin j4 maddesi' nde, ".....makamı vilâyete.....küşadı için ruhsat talep olunan ocak, tahtalarz imâl olunacak neviden ise heyeti fenniyesi, maden mühendisi bulunmadığı halde nafta mühendisi, o da bulunmazsa beledî mühendisi marifetiyle tetkik ve.....Orman, Maa-din ve Ziraat Nezaretine işar edilir....." denilmektedir. Aynı nizamnamenin 26. maddesi ise, ".....ocaklarınnezareti hükümeti mahalliyeye ait- ".....ocakların emniyet ve sıhhati umumiyece mazarratı tahakkuk eders/maadin mühendisiyle bi-

Ustisare

ocağın işletilmesi mu-tatil. olunur ve

K<iaar azdır YELİK AIDATINIZI ÖDEMEYİNİZ.

ocağın katiyyen tatili icap ederse.....Maadin Nezaretine bildirilip cevaba göre muamele edilir." hükmünü amirdir.

Görüldüğü gibi, yukarıdaki her iki maddenin lâfzı ve kapsamı da, taşocaklarında yürütülen faaliyetlerin, birincil bağlamda, maden mühendisliğinin uzmanlık alanına girdiğini kabul etmekte; 26. madde ise, **gayet sarih olarak**, hem "*hükümeti mahalliye*" ye (yani, günümüzün özel idarelerine), hem de maden mühendisine görev ve sorumluluk yüklemektedir. Tanımlanan görevler, ülkemizin her işyerinde maden mühendisleri eliyle yürütülmekte; ancak, taşocaklarında aynı işleri hiç kimse yapmamaktadır. Hal böyleyken, Başkent' in dışındaki hiç bir özel idare, **taşocaklarında her hafta iki işçinin hayatını yitirmesini** ve çevrenin harap edilmesini, bugüne kadar "*emniyet ve sıhhati umumiye*" açısından "*mazarrat*" olarak telâkki etmemiş; bugüne kadar hiç bir maden mühendisi ile istişarede bulunmaya gerek duymamış ve Nizamname' nin ihlal edildiği yönündeki uyarılarımız da, "yeraltında çalışan taşocağı bulunmadığı..." gibi bilim dışı gerekçelerle, bugüne kadar ciddiye alınmamıştır.

Yaklaşık bir yüzyıl önce yürürlüğe giren Taşocakları Nizamnamesi, o günün koşullarına uyarlanmış bir mevzuattır ve o zamanın taşocaklarında, üretim ölçeklerinin çok küçük olduğu ve patlayıcı maddelerin yok denecek kadar az kullanıldığı gerçektir. Oysa ki günümüzde, ne dünyanın ne de ülkemizin hiç biryerinde, yeraltı neviden taşocağı, kazma, kürek,

Taşocaklarındaki fennî gözetim ve denetimin maden mühendisi eliyle yürütümü; iş güvenliği, işçi sağlığı, genel sağlık ve çevre koruma açısından sağlanacak önemli yararların ötesinde, yasal bir zorunluluktur.



sivnc, küfe, el arabası vs. kalmamış; bunların yerini lâğım (delik delme) makinaları, patlayıcı maddeler, dev iş makinaları ve 20-30 tonluk kamyonlar almıştır. Ayrıca, günümüzdeki taşocaklarının birçoğu, ya yerleşim birimlerine çok yaklaşmış, ya da içinde kalmıştır. O nedenle, üretimin, çevreye ve genel sağlığa verilecek zararın da en aza indirgenecek şekilde gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu ise, işin bilim ve tekniğine uygun eğitimini gören maden mühendislerinin gözetimini zorunlu kılmaktadır. Öte yandan, çeşitli mühendislik disiplinlerinin uzmanlık alanlarının sınırları ve mühendislik eğitimi veren üniversitelerdeki müfredatın kapsamı da artık somut olarak belirlenmiştir. Anılan nizamnamenin yürürlüğe girdiği yıllarda, maden mühendisi sayısı onlu rakamlarla ifade edilirken, günümüzde 5.000' den fazla maden mühendisi bulunmaktadır. Dolayısıyla, 14. maddedeki "*.....maden mühendisi bulunmadığı halde.....*" ibaresi de artık anlamını kaybetmiştir.

Sonuç olarak:

Bugünkü çalışma şekliyle can ve mal kayıplarına neden olan taşocaklarının, proje aşamasında ve işin yürütümü esnasında, sürekli denetiminin yapılması hayati önem taşımaktadır. 1319 tarihli bir nizamname ile günümüzün üretim ölçeklerine uyum sağlamak mümkün değildir ve her tür yorum da

günümüzün çalışma koşullarına uygun olarak yapılmalıdır. Günümüz koşullarına uygun olarak yorumlama zorunluluğu doğal olarak yeni bir yasanın gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Ancak böyle bir yasa yürürlüğe girinceye kadar mevcut nizamname hükümlerinin dahi "maden mühendisini" öncelikle belirttiği dikkate alınırsa, artık taşocaklarının maden mühendisinin denetim ve gözetiminde işletilmesi bir zorunluluk olmalıdır.

Taşocaklarındaki fennî gözetim ve denetimin maden mühendisi eliyle yürütümü, iş güvenliği, işçi sağlığı, genel sağlık ve çevre koruma açısından sağlanacak önemli yararların ötesinde, yasal bir zorunluluktur. Sorunun çözümü için kalıcı bir mevzuat ve uygulama sistematiği geliştirilebilmesi yönünde, Odamız' in her türlü desteği sağlamaya hazır olduğu hususunu bilgilerinize ve **taşocaklarındaki istihraç işlemlerinin meslektaşlarımızın denetiminde yapılması doğrultusunda, adı geçen Nizamname' nin ilgili hükümleri ile konuya müteallik diğer mevzuat hükümlerinin uygulanması için gereğinin yürütülmesi hususunu da onaylarınıza arz ederiz.**

Asım KUTLU ATA

Yönetim Kurulu Başkanı

İSÄİR TER Vt ÖZELLEŞTİRME

Türkiye gerçekten çok dinamik bir ülke, bu dinamizme belleklerimizin zayıflığı ve medyanın büyük gücü de eklenince, olayların gündemde kalma süreci gittikçe zorlaşıyor.

Özelleştirme, dünyada çok daha önce, Türkiye'de 80'li yuların başında hararetle savunulmaya, tüm sorunlarımızın çözümünü içeren bir sihirli değnek gibi gösterilmeye çalışıldı ve KİTler günah keçisi ilan edildi Toplumun bilinç körlüğüne yenik düşürmek için yoğun bir kampanya sürdürüldü. Bu arada sorumluluk sahibi bazı sesler, gerçekleri ifade etmek istedilerse de pek başarılı olmadılar.

TMMOB, işçi sendikaları konfederasyonları, meslek kuruluşlarınca desteklenen "KİTler ve Özelleştirme Sempozyumu" 23-24 Temmuz 1993 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi; ardından, sunulan bildirimler re-dakte edilerek bir kitapçıkta toplandı. Aradan geçen zamana rağmen, konunun önemi nedeniyle bu sempozyumda dile getirilen fikirlerin bir özeti bu sayımızda yayınlamayı uygun gördük.

BÜLTEN KURULU

Başkanlığını Teoman Alptürk'ün yaptığı açılış oturumlarına eski SHP'yi temsilen Mustafa GAZALCI, CHP'yi temsilen Enis TÜTÜNCÜ, TÜRK-İŞ Başkanı Bavrım MERAL, HAK-İŞ Başkanı Necati ÇELİK, DİSK temsilcisi Ömer ÇİFTÇİ, ETKB Eski Bakanı İhsan TOPALOĞLU konuşmacı olarak katılmışlardır. Tüm konuşmacılar, görüş farklılıklarına rağmen, özetle özelleştirmeye ülke bağımsızlığı açısından bakmak gerektiğini; KİT'lerin özel bankalardan kredi kullanılarak faiz batağına sokulduğunu; KİT'lerin zarar etmediğini, ettirildiğini; özelleştirme gelirlerinin bütçe açıklarını kapatmak için kaynak olarak görüldüğünü; özelleştirme ardından yabancılaşma, yağmalama, tekelleştirme, taşarınlaşma, sendikasılaşmanın geleceğini; sorunun çözümünün ise, vergi reformu ve KİT yönetimlerinin siyasi müdahalelerden arındırılması olduğunu belirtmişlerdir.

Günümüzde temel eğilimin, tek tek ulusal pazarların ortadan kalkması ve ekonomilerin uluslararası bir niteliğe kavuşması >önünde olduğu, bu durumun bilim, teknoloji ve sanayi üretimi konularında tekel konularını korumak isteyen gelişmiş ülkelerin avantajı olduğu; buna karşılık yalnızca pazar konumunda olan az gelişmiş ülkeler için dezavantaj teşkil ettiği vurgulanmıştır. Globalleşmenin önünde KİT'lerin engel teşkil ettiği; özel sektörün verimlilik ve karlılık konularında üstünlüğe sahip olduğuna dair sağlam dayanakların bulunmadığı. KİT'lerin kuruluş amaçlarına bakmak gerektiği, KİT'lerin kuruluş amaçlarına bakmak gerektiği, sürekli seçim atmosferinde yaşatılan ülkede KİT'lerin arpalığa dönüştürüldüğü hatırlatılmıştır. Çiftçi, KİT'lerin sermaye kesimine ucuz kaynak

aktarımı, ucuz girdi sağlama gibi işlevli olduğu, buna karşın Türkiye kapitalizminin ulusal kaynakların daha büyük bir bölümünü özgürce kullanmak ve karlılığını yükseltmek peşinde olduğunu söylemiştir. Emekçi kesimler açısından istihdam olanağı, iş güvencesi, sendikal haklar, yaşam koşulları altında mal ve hizmet temini ve bölgeler arası dengesizliklerin kaldırılması gibi avantajları olan KİT'lerin bugünkü halleriyle de savunulmayacağı belirten çiftçi, DİSK olarak özelleştirmeden yana değil özerkleştirmeden yana olduklarını ifade etmiştir. Açılış oturumunun son konuşmacısı Enerji ve Tabii Kaynaklar eski bakanı İhsan TOPALOĞLU, Atatürk'ün bağımsızlık ilkesi ile devletçilik ilkesinin çok yakın iki düşünce ve inanç tarzı olduğunu hatırlatarak bugün yapılanların ifade edilen düşünce tarzına uymadığını örnekleriyle anlatmıştır, çözümün de KİT'lerin özerkleştirilmesinde olduğunu belirtmiştir. Türk Veteriner Hekimler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Hasan METİN'in Başkanlığındaki II. oturumun ilk konuşmacısı Doç.Dr. Fikret BAŞKAYA özetle şunları söylemiştir. "Az gelişmiş ülkelerde KİT'lerin belli başlı üç kaynağı vardır:

Üçüncü dünyada yeni bağımsızlığına kavuşan ülkeler, sömürgeci emperyalist devletlere ait kurumlar, devletler hukuku kuralları içinde devralmışlardır.

- Millileştirmedi.

- Devletin bizzat kurduğu KİT'lerdir.

KİT'lerin oluşturulmasını gerekçesi nedir?

Ulusal bir ekonomi oluşturmak istiyorsanız, bunu pazar mekanizmasına

birakamazsınız. Çünkü özel sektör bu misyonu omuzlayacak kabiliyette değildir, kolay kazanç yollarını tercih eder. Mutlaka devletin biliciliği ve aktif bir müdahalesinin olması gerekir. Mevcut uluslararası işbölümü ve uzmanlaşma çerçevesinde az gelişmiş bir ülkenin gelişmesi mümkün değildir. Buna karşı birşeyler yapmak gerekir. En önemlisi burjuvazi son derece zayıftır, korumak, güçlendirmek gerekir.

Dünya Bankası 1980'li yıllara kadar, üçüncü dünya ülkelerine yeni KİT'ler oluşturulması için kredi veriyordu. O tarihten sonra yüzseksen derecelik bir kayma oldu. Bunun nedeni kapitalizmin 1970'lerden sonra içine girdiği "yapısal kriz" yani teknolojinin aşınması, kâr oranlarının düşmesi, pazarların daralmasıdır. Kâr oranlarını yükseltmek için;

- Her zaman yapılanı yani sömürü oranını artırmak gerekir. İşçi örgütlerini etkisizleştirmek vb.

- Sosyal amaçlı harcamaları kısmak, sosyal devletin gerektirdiği vergiyi almamak yani devleti küçültmek, kamu vasıtasıyla yapılan harcamaları azaltıp sermayeden daha az vergi almak,

- Delokalizasyon (=Verimlilik ömrü sona ermiş çevreyi kirleten, çok yer kaplayan tesislerin üçüncü dünya ülkelerine transferi) ve segmantasyon (=bir ürünün her parçasının ucuz emek ülkelerinde üretilip, bir merkezde montesinin yapılması).

- Üçüncü dünya ülkelerinin kan kaybını derinleştirmek, yani bu ülkelere "dışa dönük büyüme modellerini" dikte ettirip, hepsinin benzer ürünler oluşturmasını sağlamak, dolayısıyla fiyatı istedikleri gibi düşürmek,

- Özelleştirme

Dünyada piyasa ekonomisi diye birşey yoktur, çünkü bir kaç bin çokuluslu şirket hemen hemen bütün dünyaya hâkimdir, çokuluslu sermayenin önündeki tek engel KİT'ler, değildir; korumacılık, düşük faiz, gümrük duvarları, sendikal mücadele de yıkılmaldır.

1950 ve 1960' larda üçüncü dünyada kalkınmacı bir retorik vardı. 1980'den sonra üçüncü dünya yönetimleri komradorlaşmıştır. Şimdi bu yönetimler, çokuluslu şirketlerin sekreteryası gibi çalışmaktadır ve milli, ulusal hiçbir retorik sözkonusu değildir. Bu nedenle ulusal hedefler perspektifine yönelik olarak, dünya sisteminde özerkleştirici hedefler tespit etmek ve planlama yapmak gerekir. Güney Kore örneği serbest

ekonominin başarısı değildir; yoğun planlamanın, büyük devlet müdahalesiyle ihracata açılmanın başarısıdır"

Oturumun diğer konuşmacısı Prof.Dr. Korkut BORATAV'ın görüşleri özetle şöyledir:

"KİT'lerin özelleştirilmesinden yana çevreler bu görüşlerini iki gerekçeye dayandırmaktadırlar:

-Etkinlik ve verimlilik

-KİT açıklarının makro ekonomik istikrarı bozucu boyutları

Yakın zamanda iki tane genç araştırmacı, Ortadoğu Gelişme Dergisi'nde yayınladıkları bir makalede, verimlilik-etkinlik düzeyleri bakımından, yani kaynak israfını ölçmeye dönük çimento sanayinde bir araştırma yapmışlardır. Özelleştirmeden önce özel ve kamusal çimento fabrikalarında mevcut kaynaklarla ulaşılabilecek azami üretim düzeyinin ne kadarının elde edildiğini ölçmeye çalışmışlardır. Sonuç, arada hiç de dik-kate değer bir fark olmadığı, yani mülkiyet biçiminin etkinliği etkilemediğidir.

Yakında yaptığımız bir çalışma etkinlik ve verimlilik eğilimleri bakımından kamu işletmelerinin 1980'li yıllarda, çok ağır koşullara karşın başarılı bir başarı gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tüm iddialara rağmen 1980'li yıllarda KİT sisteminde istihdam aşağı yukarı hiç artmamıştır. Sermaye birikimi bakımından, 1980-1990 arasında reel yatırımlar % 46 gerilemiş, 1990'dan sonraki üç yılda KİT yatırımlarının reel olarak azaltılması planlanmış ve uygulanmıştır. Bu durumda verim göstergelerinin düşmesi beklenir. Sermaye birikimi yavaşlarsa, yatırımlar mutlak anlamda azalır, emek verimi düşer; emek miktarı da artmıyorsa toplam üretimin düşmesi beklenir. Ancak ilginçtir ki 1980-1990 arasında emek veriminde ortalama % 2 artış sağlanmıştır. Sermaye kullanımındaki

Sanayi, tarım ve madencilikte KİT'ler o kadar ağır yatırım gerilemesiyle karşı karşıya kalmışlardır ki, 1980'li yılların sonunda artık sermaye stokunun aşınmasını dahi telafi edecek yenileme yatırımlarını yapıp yapmadıkları şüphelidir

verim artışı daha çarpıcıdır ve bu mucizedir. Sanayi, tarım ve madencilikte KİT'ler o kadar ağır yatırım gerilemesiyle karşı karşıya kalmışlardır ki, 1980'li yılların sonunda artık sermaye stokunun aşınmasını dahi telafi edecek yenileme yatırımlarını yapıp yapmadıkları şüphelidir. Dolayısıyla bahsedilen verim artışlarının devamı mümkün değildir.

1981-1988 arasında özel sektörde yıllık yatırım artışı % 7.5, emek veriminin yıllık artışı % 5.9 olarak saptanmıştır.

Ulusal ekonomiye herhangi bir ekonomik birimin katkısı katma değerle ölçülür. Gayri safi kâr+ücret = Katma değer tümünü oluşturur. Ücret artışı katma değeri arttırmaz, kâr negatif olabilir; ücretle negatif kârın toplamından oluşan katma değer pozitif olabilir ve pozitif katma değer yaratan ekonomik bir birimin tasfiyesi ulusal ekonominin net bir kayıptır. On yıllık bir zaman diliminde incelediğimiz KİT'lerin hiç birisi sürekli ve müzmin negatif katma değer yaratmamıştır.

Katma değer bir ögesi olan kâr, brütür. Bu anlamda pozitif bir sonuç alınıyorsa, KİT'lerin kârlı olduğunu söylemek mümkündür. Negatif bir sonuç elde ediliyorsa sadece ücretlinin beslenebildiği bir faaliyet yapıyordur, ulusal ekonominin gelişmesi ve büyümesi için kaynak yaratılmıyordu ve ulusal ekonominin dengeleri üzerinde olumsuz etkileri vardır. Bu bağlamda, KİT'ler pozitif kâr sağlamaktadırlar. Tek tek bazı KİT'lerde ücretlerin katma değeri aştığı, sektör olarak ise tek problemlilik sektörün MADENCİLİK olduğu görülmektedir.

Net anlamda kâr yaratmayan bir KİT kamu maliyesi üzerinde istikrar bozucu etki yaratmaktadır. Ücretler ödenebilmekte, iç ve dış borç, vergi yükümlülükleri yerine getirildikten sonra açıkla karşılanmaktadır. Açık, borçlanma veya Hazine transferi ile kapatılabilir. Kamu açıklarının nedeni siyasi iktidarların sermayeden vergi almaktan vazgeçmeleridir. Bu yüzden devlet KİT'lerin finansmanından elini çekmiştir, bu yüzden KİT'ler borçlanarak yatırımlarını hatta cari harcamalarını giderme yoluna gitmişlerdir. KİT'ler açık verdiği için bir mali kriz yoktur, mali bir kriz olduğu için KİT'ler açık vermektedirler.

Bu problemi aşmanın da ana yöntemi, çok ciddi bir vergi reformu ve faizler üzerinde yapılacak ciddi bir konsolidasyon operasyonudur. Bunun bilincinde olan sermayenin özelleştirme veya "yatırım bütçelerini sıfırlayın, borç gereksinimizi öyle düşürün"

KİT'ler borçlanarak yatırımlarını hatta cari harcamalarını giderme yoluna gitmişlerdir. KİT'ler açık verdiği için bir mali kriz yoktur, mali bir kriz olduğu için KİT'ler açık vermektedirler.

şeklindeki dayatması sebepsiz değildir.

Özelleştirme söylemine son vermek gerekir, KİT fetişizmi de yanlıştır. Satışlar; satış gelirlerinin modernleşme, yenileşme ve genişleme yatırımları için kullanılması kaydıyla gerçekleştirilebilir."

II. oturumun son konuşmacısı Prof.Dr.Yıldırım ULER devletin hakim sınıfın baskı aracı olduğunu belirttiikten sonra KİT'lerin hepimize ait olduğunu, onlara sahip çıktığımız sürece bizlere ait olduğunu aksi halde devlete ait olduğunu belirtmiştir.

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr.Selim ÖLÇER'in başkanlığındaki III. oturumun ilk konuşmacısı Mustafa SÖNMEZ'in bölgesel gelişmişlik farklılığı ve KİT'ler ile ilgili görüşleri şöyle özetlenebilir:

"Emek ve sermayenin mekansal dağılımı, karın azami olacağı yere göre belirlenir. Dolayısıyla bölgeler arasındaki dengesizlik kapitalizmin doğal bir sonucudur. Bu dengesizlik veya eşitsizlik ya kendi doğası içerisinde gelişmenin hızlanması, ivme kazanmasıyla belki dengeye kavuşur ya da bunu sosyal bir problem görerek devlet çeşitli müdahalelerde bulunularak bu dengesizliği azaltmaya çalışır.

Türkiye, Batı kapitalizminin etkisine girmeye başladığında ilk kapitalizme açılan bölgeler, denize yakın ulaşımı kolay sağlandığı ve tarım yönünden pazara açık olan, ayrıca madenlerin bulunduğu bölgeler olmuştur. Bu gelişme daha çok Batı'da, İstanbul ve denize yakın yörelerde gözlenmiştir. Bu yapıya ilk önemli müdahale, Cumhuriyet sonrasında başkent İstanbul'dan Ankara'ya alınmasıyla olmuştur. Daha sonra "devletçilik" denilen dönemde 1930'larda içe dönük sanayileşme sürecine girilmiştir. Daha çok yerel kaynakları kullanmaya dönük sanayileşme süreci, gelişmenin iç bölgelere kaydırılmasını sağlamıştır.

1950'li yıllar, çok partili hayat, vatandaşlara oy vermekten kaynaklanan bir pazarlık hakkı sağlamıştır ve ekonomik nedenlerle olmasa bile, politik

kaygıyla, az gelişmiş bölgelere muhtelif yatırımlar gitmeye başlamıştır.

Doğu ve Güneydoğu'da doğum oranının çok yüksek olmasına karşılık, nüfus artış oranı batıya göre çok düşüktür. Yapısal bir hal alan bu süreç, doğudan batıya sürekli işgücü ve servet, sermaye kayması haline dönüşmüştür. Avrupa Topluluğu'nda en gelişmiş bölgedeki kişi başına düşen gelir ile en az gelişmiş bölgede kişi başına düşen gelir arasındaki fark, bire üçtür; Türkiye'de de bir ondur.

Türkiye'de az gelişmiş yörelere kapitalizm adına yalnızca devlet girmiştir. Çimento, şeker fabrikaları, et balık kombineleri vb. yatırımlar yapılmıştır. Muhtelif sulama ve elektrifikasyona yönelik yatırımlar ise ağırlıklı olarak Türkiye kapitalizminin ihtiyacına dönük yatırımlardır. Dolayısıyla devletin Doğu ve Güneydoğu'daki yatırımları daha çok batının ihtiyacı olan elektrik, maden, petrol üretimini karşılamak için; sanayi yatırımları da o bölgedeki seçmen beklentilerini karşılamaya dönük olmuştur. Ama bunlar, çok ciddi gelişme imkânları sağlamamışlardır, beraberlerinde yan sanayiler yaratamamışlardır, bölge girişimciliğini sağlayacak dışsal ekonomiler yaratamamışlardır.

Bölgesel dengesizliklere bir takım radikal çözümler düşünülüyorsa, bunlar KİT'ler sayesinde olacaktır. Sorunlar bir bölge planı çerçevesinde ele alınmalı, bu plan çerçevesinde "kutup kentler" seçilmelidir. Bir veya iki il çekim bölgesi yapılmalı, bütün yatırımlar buraya teksif edilmelidir. Batı'da fonksiyonunu yitirmiş KİT'ler bu bölgelere taşınabilir. Devlet mülkiyeti ile kamu mülkiyeti başka şeylerdir. Doğu ve Güneydoğu'ya ilişkin projelere yöre halkının katılımını sağlamak gerekir. Ayrıca, devletin teşvikleri denetleyebileceği bir sisteminin bulunması gerekir. Kalkınma ancak böyle söz konusu olabilir!

Oturumun son konuşmacısı Dr. Hayri KOZANOĞLU özetle şunları söylemiştir:

"Özelleştirme ile ilgili yapılacak ciddi araştırmaların önemine inanıyorum, gereğine de inanıyorum. Özelleştirmeyi en şiddetle savunanların, bu gereği yerine getirmeden bir kısım rakamlar, tezler ortaya attıklarını görüyorum. Gerçekten ciddi çalışmalarını yerine bu tip yorumların ikame edilemeyeceğini düşünüyorum.

Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra yaşanan toplumsal eğilimler, düşünce biçimleri ile özelleştirme konusu arasında bağlantı vardır. KİT'lerin verimsiz kuruluşlar olduğu, büyük sorunlarının bulunduğu çok sayıda

KİT'lerin verimsiz kuruluşlar olduğu, büyük sorunlarının bulunduğu çok sayıda insanın istihdam edildiği söylenip durulmaktadır. İşin ilginç yanı bu şikayetleri KİT'leri bu hale getirenler yapmaktadırlar. Bu şikayetlere mesnet oluşturacak verilerden yoksundurlar.

insanın istihdam edildiği söylenip durulmaktadır. İşin ilginç yanı bu şikayetleri KİT'leri bu hale getirenler yapmaktadırlar. Bu şikayetlere mesnet oluşturacak verilerden yoksundurlar. Mesela, hiçbir kamu kuruluşunda norm kadroların ne olması gerektiğine dair herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Memurlar ve işçilerin sürekli tembel, karamsar, kötü, kaynak tüketen insanlar olarak gösterilmesi çabasıyla, halkın çeşitli kesimleri, çıkarları arasında birbirleriyle zıt olmayan kesimleri, karşı karşıya getirilmeye çalışılmaktadır.

Sistem bir kriz içerisindedir ve bundan kurtulmanın en mantıklı yolu vergi gelirlerini arttırmaktır. Sermaye bunun farkındadır ve tartışılmasından büyük rahatsızlık duymaktadır. Bunun en güzel örneği Salih Nefçi'dir. Salih Nefçi, Amerika'da öğretim üyeliği yapan, serbest piyasaya yakın, UDIDEM Modeli'nin hazırlanmasında çok katkıları olan bir insandır. Bir gazetede yazdığı bir yazıda bütçe açıkları ile ilgili "toplumun en fazla gelir elde eden kesimlerinden, ek bir fedakarlık beklenebilir" dediği için Amerika'ya nasıl döndüğünü bilememiştir.

Özelleştirmeyi savunanların kendi içlerinde tutarsızlıkları bulunmaktadır. Salih Nefçi ve Bülent Gültekin "ekonomik istikrar sağlanmadan, makro ekonomide istikrara kavuşmadan özelleştirme yapmak son derece sakıncalıdır" demektedirler. Oysa şimdi "KİT'ler özelleşecek ve makro ekonomik istikrara kavuşacak" denilmektedir.

Bizde Kamu Ortaklığı İdaresi, dünyada Avrupa Yeniden İmar ve Kalkınma Bankası, bunun işlevi; Doğu Avrupa ekonomilerini serbest piyasa ekonomisine geçirmektir. Sonuç; personel giderlerinin toplamı Doğu Avrupa ülkelerine verilen kredi miktarlarını aşmıştır.

Özelleştirmenin yönetiminde etkinlik sağlayacağı söylenmektedir. Piyasanın tekeldi mi, yoksa rekabetçi mi olması du-

rumunda etkinliğin, verimliliğin daha yüksek olacağı konusunda tartışmalar bulunmaktadır, gerçekten serbest piyasaya geçiliyorsa önce ÖZEL SEKTÖRÜN ÖZELLEŞTİRİLMESİ gerekmektedir.

Siyasi irade, bürokratlara hiç güvenmemekte, işin kötüsü siyasi kaygılarla birbirlerine de güvenmemektedirler. Bu yüzden başbakan bir çok KİT'i kendisine veya Kamu Ortaklığı İdaresi'ne bağlamayı uygun görmüştür.

Özelleştirme ile sermaye piyasasına etkinlik sağlanacağı söylenmektedir. Yani finansmanın üretimi belirlediği ülkelerde ekonomi çok ileriye gidememiştir. Sermaye piyasasına bağlı kalındığı için uzun vadeli düşünülmemekte, araştırma, gelişme, teknoloji gerektiren atılımlar, işçi eğitimi gibi konular için yatırım yapılamamaktadır.

Özel mülkiyetin kendine has sorunları yokmuş gibi bir imaj yaratılmaktadır. Rekabet ortamında sosyal sorumluluk yüklenen bir firmanın maliyetleri yükselir; oligopol piyasada normal üstü kar ile sosyal harcamalara kaynak ayrılabilir, ancak hisse senetlerinin değeri düşürülerek cezalandırılır. Vahşi kapitalizmin içinde ayakta kalabilmenin tek yolu sistem mantığına uymaktır."

IV. oturum başkanı Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavir Odaları Birliği Başkanı Mustafa ÖZYÜREK 1930'larda "KİT'ler vasıtasıyla nasıl kalkınılacağına tartışıldığını; 1950'lerde "KİT'leri satalım" denilmeye başlanıldığını, ancak bunu başaramayanların KİT'ler aracılığıyla özel sektöre ucuz girdi sağlamayı, beyin göçü yapmayı başardıklarını; 1980'lerde özelleştirme olmadan hiç bir şeyin olamayacağı fikrinin topluma benimsetildiğini ifade etmiştir.

Çözümün adaletli vergi sisteminde, KİT'lerin özerk yönetimlerinde, sermaye yapılarının düzeltilmesinde, teknolojilerinin yenilenmesinde olduğunu vurgulamıştır.

Çözüm; adaletli vergi sisteminde, KİT'lerin özerk yönetimlerinde, sermaye yapılarının düzeltilmesinde, teknolojilerinin yenilenmesindedir. ^

**Özelleştirme,
verimlilik artışının
bir yolu ise neden
uygulamaya en karlı
işletmelerin
özelleştirilmesinde
başlanır?
Amaç ideolojiktir.
Kaynakların
özel sektöre
aktarılmasından, devir
aşamasına gelinmiştir.**

Daha sonra söz alan Arslan Başer KAFAOĞLU'nun görüşleri şöyle özetlenebilir:

"1933'de alan para sisteminin çöküşü kabul edildikten sonra bütün dünyada enflasyon görülmeye başlanmıştır. Bunun firmalar için anlamı şudur: Bu sene sattığı malı gelecek yıl satmak için daha çok paraya ihtiyacı var demektir. Serbest piyasa ekonomisi denen piyasaya, sermaye kuruluşları egemendir. Yani firma ne kadar büyük olursa olsun kendine yetemez, geniş ölçüde dışarıya muhtaçtır. Ni kadar büyüğe o kadar muhtaçtır. Kredi nedir? Kredi, halkın mevduatına dayanır. Firma devletten para alıyorsa, kaynağı vergidir. Yani, bir firma ne kadar "özelim" de dese, toplumsal varlıktır. Firmaların muhtaçlık derecelerine bakmak lazım gelir. Başbakan KİT'ler için gerekli kredi tutarının 35 trilyon lira olduğunu söylüyor ve bunu kambur diye niteliyor. Özel sektörün krediler toplamı 230 trilyon liradır. Elemek ki bu da özel sektör kamburudur.

1984'de KİT'lerin faiz yükü genel satışlarına oranla % 2.2'dir. Bu oran artmış, 1991 yılında % 13.9'luk bir değere ulaşmıştır. Bunun altında yatan gerçeği KİT'lerin Hazine yerine dışarıdan, bankalardan yüksek faizle borçlanmalarında görmek gerekir.

KİT'lerin 1990 yılında zararları 920 milyarken, 1991'de 22 trilyona çıkmıştır. Zararlardaki hızlı yükselme esas itibarıyla istihdam maliyetlerindeki yüksek artışların fiyatlara gereği gibi yansıtılmamasının yanında, kuruluşlar tarafından daha önceki yıllarda aktifleştirilmek suretiyle itfa edilen sabit kıymetlere ilişkin geçmiş yıl kur farkları ve faizlerinin 1991 yılından itibaren gider olarak kar-zarar hesabına intikal ettirilmesinden kaynaklanmaktadır.

Yani, KİT'leri zararlı göstermek için muhasebe usulü değiştirilmiştir.

Firmalar kendileri için kar, toplum için katma değeri üretirler. Katma değer açısından özel sektörün son 8 yıllık per-

formansı son derece kötüdür. Hangi konjonktürde özelleştirme yapıldığına bakmak gerekir. Özel sektörün yatırım yapmadığı, katma değer performansının çok düşük olduğu bir konjonktürdür.

Dünya Bankası ne derse, Başbakan Meclis'te zabıtlara aynen aktarmaktadır. Başbakan ne diyor? "Özel sektör de, kamu sektörü de yatırım yapmıyor. Umut kalmamış. Ne olacak? Yabancılarla satılacak. O paralarla ben ne yapacağım? Küçük esnafa ve tarım sektörüne krediler vereceğim, onlara yeni tesisler yaptıracağım". Aslında Dünya Bankası şunu söylüyor: "KİT'leri özelleştireceksin, ama zırnık kamu sektörüne kredi vermeyeceksin. Bunu tekrar banka sistemine vereceksin, bu sistem de özel sektöre verecek". Bankalar sisteminden kimlerin kredi alabileceğini herkes bilir.

Aslında özel sektörün, özelleştirilmek istenen KİT'lerin arsa bedellerine bile gücü yetmez. Bu yüzden KİT'ler özel sektöre bedavaya gidecektir. Özel sektör karlı bir firmayı aldığı zaman, bunu karşılamak için Avrupa Bankasından avans alabilir, bu bedel banka sistemine geçince, akraba bir firma bankadan kredi alacaktır. Bunun adı peşkeş çekmektir, devlet işletmeciliğini silip süpürmektir."

TMMOB KİT Komisyonu tarafından hazırlanan ve TMMOB Yönetim Kurulu tarafından onaylanan rapor, komisyon üyesi Ayfer EĞİLMEZ tarafından sunulmuştur. Raporda özetle bildirilen görüşler şöyledir:

"II. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda kapitalist sistemde gözlenen ekonomik istikrar, büyüme trendi, 1960'lı yıllarda yerini durgunluğa bırakmıştır. 1974 petrol şokundan sonra uygulanan Keynesçi politikaları eleştiren yeni sağ, devletin ekonomiye müdahalesinin azaltılması, ekonomideki payının azaltılması ve özelleştirme ile büyük atağa kalkmıştır. Bütün dünyada etkili olan bu görüş özellikle IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla istikrar veya ye-

KİT'lerin yönetim sorunlarını çözmek için, özerkliği arttırmak, yerinden yönetimi gerçekleştirmek, çalışanların yönetime katılımını sağlamak, etkin bir denetim sağlamak, KİT'ler arası eşgüdümü sağlamak bir zorunluluktur.

niden uyum programları biçiminde az gelişmiş ülkelere dikte edilmiştir.

Yeni sağın, liberal devletin ekonomiye daha az müdahalesinin olduğu; KİT'lerin verimli ve karlı kuruluşlar olmadığı; sermaye piyasalarının önemli olduğu gibi tezleri vardır. Ancak bunların hiç biri gerçeği yansıtmamaktadır. Kapitalist sistemin düzenlenmesinde temel araç ve anahtar devlet müdahaleciliğidir. Özelleştirme, verimlilik artışının bir yolu ise neden uygulamaya en karlı işletmelerin özelleştirilmesinde başlanır? Amaç ideolojiktir. Kaynakların özel sektöre aktarılmasından, devir aşamasına gelinmiştir.

Gelişmiş ülkelerde kamu harcamalarının milli gelire oranı % 50 dolayındadır, bu oran Türkiye'de % 21.6'dır.

Türkiye'de KİT'lerin yatırım, finansman, işletmecilik, yönetim sorunları vardır.

Projelerin ayrıntılı ve kesin yapılabilirlik incelemelerine dayanmaksızın programa alınmaları, DPT ve EXİMBANK arasındaki işbirliği, eşgüdüm eksikliği, öngörülen miktarların zamanında sağlanamaması yatırım sorunlarını oluşturmaktadır.

KİT'lerin hemen hemen tümünde sermaye, iş hacimlerindeki büyüme ve değişen ekonomik koşullar nedeniyle yetersiz kalmıştır. Fonların yetersizliğiyle borç kullanımına gidilmiş, faiz yükleri sürekli artmış, bu durum üretim ve yatırım maliyetlerinin, dolayısıyla da zararların artmasına neden olmuştur.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sanayileşme politikaları genellikle dış ekonomik ilişkilere göre, dış alım ikameci ya da dışa açılımcı olarak tartışılmaktadır. Oysa sanayileşmiş ülkelerin gelişmekte olanlara üstünlüğü üretim tekniklerinin farklılığında somutlaşmaktadır. İşletmecilik sorununa çözüm olarak varolan teknoloji üretiminin saptanması, nitelikli işgücü konusunu da kapsayan aşamalı bir teknoloji planlaması, bunun uluslararası gelişmeler ve ülkenin olanakları çerçevesinde yürütülmesi bu politikaların temel öğeleri olmalıdır.

KİT'lerin yönetim sorunlarını çözmek için, özerkliği arttırmak, yerinden yönetimi gerçekleştirmek, çalışanların yönetime katılımını sağlamak, etkin bir denetim sağlamak, KİT'ler arası eşgüdümü sağlamak bir zorunluluktur.

Sempozyum değerlendirmesini yapan Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Sinan SÖNMEZ özelleştirmenin ideolojik yükü fazla bir söylem olduğunu, bunun üzerine gidilmesinin sadece demokratik kitle örgütleri, sendikaların değil, sosyal demokrat nitelikte olduklarını söyleyen siyasi partilerin de sorumluluğu bulunduğunu vurgulamıştır.

TMMOB'DEN HABERİEIUTMMOB'DEN

TMMOB, YURTSEVERLİK BİLİNCİYLE BİR KERE DAHA UYARIYOR: HİÇBİR HAZIRLIK YAPILMADAN AVRUPA KAPILARINDA UMUT ARAYANLAR ÜLKEMİZ SANAYİNİ VE ÇALIŞANLARI GÖZDEN ÇIKARTMIŞLARDIR!

**TMMOB'nin 5 MART 1995
Tarihli Basın
Açıklaması**

Ülkemizi yönetenler bir kez daha uzmanların ve kamuoyunun görüşlerini almadan, ülkemizin stratejik çıkarlarından uzak bir biçimde Avrupa kapılarında umut arıyorlar. Oysa ekonomik ve sosyal anlamda yapısal sorunları olan ülkemizin, bu sorunların çözümünü iç dinamiklerinde araması yerine, eşit ve adil olmayan bir biçimde uluslararası entegrasyona yönelmesi bir kurtuluş olmayacaktır.

Ülkemiz için, bugüne kadar diğer ülkelere uygulanan sürecin tersine, Birlik'e kabul edilmeden Gümrük Birliği sürecinin tamamlanması beklenmektedir. Bu, Avrupa Sermayesi'nin kararları ve yaptırımları üzerinde hiçbir biçimde söz sahibi olmadan sonuçlarını kabullenmek anlamına gelmektedir. Bu durum tam bir bağımlılığı kabullenmekten başka bir anlama gelmemektedir.

Gümrük Birliği'nin yaptırımlarının tam olarak uygulanmasıyla ülkemiz sanayisi bir bütün olarak yok olacaktır. Çünkü ülkemiz sanayisinin büyük bir kısmının, ağırlıkla yüksek teknolojiye dayanan Avrupa Sanayisi karşısında hiçbir yaşama şansı olmadığı gibi, Avrupa Birliği'nin destekleme fonlarından da yararlanamayacaktır. AB'nde sanayi sektörüne üye devletlerin bütçelerinden her yıl 80 milyar ECU, Birlik Bütçesi'nden de 20 milyar ECU sübvansiyon sağlanmaktadır. Bu koşullar, ülkemizdeki temel sektörlerin birkaçı dışında çökmesini ve en temel ihtiyaçların bile ithalatla karşılanmasını kaçınılmaz bir biçimde gündeme getirecektir.

Ayrıca;

* Gümrük Birliği'ne geçişle, gümrük vergi ve fonlarının sıfırlanması ile ülkemizin vergi gelirleri azalacaktır.

* Dış ticaret açığı daha da

büyüyecek ve döviz rezervlerinde önemli bir azalma olacaktır.

* Rekabet gücü olan işletmeler şirket evlilikleri ve özelleştirmeler yoluyla yaratılacak kaynaklar dünya metropollerine transfer edilecektir.

* Türkiye'nin sanayi yapısının değişmesi birçok mal ve hizmetin mamul halde Türkiye'ye girmesi ya da yan sanayinin Avrupa ile bütünleşmesi sürecinde üretilen ürünler üzerinde yoğunlaşan yerli mühendislik bilgisinin sürekli azalmasına yol açacaktır. Bu durum üretim süreçlerinde mühendislik hizmetlerinin dışlanmasına ve Türkiye'de mühendislik hizmetleri niteliğinin değişmesine ve tümüyle teknisyen düzeyine inmesine yol açacaktır.

* Gümrük Birliği sonucunda çöken sektörler ve özelleştirmeler nedeniyle; genelde çalışanlar, özelde ise mühendisler büyük ölçüde işlerini kaybedeceklerdir. İşini kaybetmeyenler ise, yaşanan kitlesel işsizliğin tehdidiyle çok düşük yaşama koşullarına mahkûm edileceklerdir. Öte yandan, sınırların kaldırılması mal ve hizmetler için geçerliken, emeğin serbest dolaşımının engellenmesiyle hiçbir sigorta ya da güvencesi olmayan işsizler ordusunun yaşama koşulları ortadan kaldırılacaktır.

Öz olarak, ülkemiz, sanayisini hazırlamadan ve korumadan herhangi bir bütünleşmeye girmemelidir. AB'ye üye olan tüm ülkeler, en az 5 yıllık uyum süreçlerinden geçmişlerdir. Mafî Protokollerle önemli yardımlar olarak da bu hazırlıklarını yerine getirmişlerdir. Alınan her türlü karara müdahil olmuşlar ve çıkarlarına aykırı olan gelişmelere karşı çıkmışlardır.

Asgari koşullar bile yerine getirilmeden, Gümrük Birliği'ne girilmesinin adı entegrasyon değil, bağımlılık olarak ifade edilmelidir. Sömürgeciliğin kabul edilmesi demektir.

İSTANBUL'DA KURŞUNLANAN KARDEŞÇE YAŞAMA UMUDUMUZDUR.

İstanbul'da yaşanan katliamların hedefi, sadece yüreklerimiz değil, bu toprakların üzerinde kökeni ne olursa olsun herkesin kardeşçe yaşama umududur.

Gaziosmanpaşa'da, Ümraniye'de, haklı tepkilerini gösteren insanların üstüne sıkılan kurşunların faili güvenlik güçleridir.

Evet! Yaşanan katliamlarda kışkırtıcılar vardır. Evet! Bu kışkırtmalara uyanlar da vardır.

Kışkırtanlar da kışkırtılanlar da devletin içindeki ucu dışarıda karanlık odaklardır.

3 kişinin öldüğü Gaziosmanpaşa katliamını protesto etmek isteyen insanlarımızdan 20'den fazlasını öldüren güvenlik güçlerinin tutumunu hiçbir gerekçe mazur gösteremez. Bunca faili meçhul cinayetin, gözaltında kayıpların, şeriatçı-faşist harekete verilen desteğin sorumlusu bu ülkeyi sorumsuzca yönetenlerdir. Güneydoğu'da on yıldan fazla bir zamandır süren "Düşük Yoğunluklu Savaş"ın, olağanüstü hal uygulamalarının, koruculuk sisteminin, medyanın şiddeti körükleyen hale gelmesinin, serbest piyasa adına bütün toplumsal bağların ve değerlerin çürütülmesinin uygulayıcıları ülkemizin içine düşürüldüğü karanlığın sorumlularıdır.

Yönetemeyenler zulmeder!

Arkadaşlar;

1995 yılı, 700.000 kamu işçisinin toplu sözleşme yılıdır. 1995 yılı, kamu çalışanlarının sendika hakkı mücadelesinin karara bağlanacağı bir yıldır. 1995 yılı, 5 Nisan Ekonomik Terör Paketi altında ezilen çalışanların hak isteme yılıdır. 1995 yılı, iktidar edemeyen hükümetin kader yılıdır.

Bütün zulmün, bütün katliamların, en küçük bir hak arayışının bile şiddetle ezilmesinin tek nedeni toplumsal muhalefetin, emeğin hak

**ENTEGRASYON. MUTLAKA EŞİT VE ADİL BİR İLİŞKİ VE
OLANAKI_AR İLE EMEĞİN BÜTÜNLEŞMESİNİ DE KAPSAYACAK BİR
TARZDA OLMALIDIR.**

HABERLER..

arayışının kan ve kurşunla engellenmesidir.

Bu katliamların suç ortağı, ülkemizin bütün sanayi ve kaynaklarını uluslararası tekelere pazarlamasını şart koşan, kamuda çalışanların yüzbinlercesinin işten atılması için krediler vaadeden, içtiğimiz sudan soluduğumuz havaya kadar durmaksızın zam ve vergi konmasını dayatan IMF ve Dünya Bankası'dır.

Kardeşçe yaşamak istiyoruz! Eşitlik ve Özgürlük istiyoruz.

Eğer bugüne kadar ülkemiz, Kafkasya'daki ya da Yugoslavya'daki etnik çatışmaların tuzağına düşmediyse, bu insanlarımızın yüzyıllardır kardeşçe yaşama tercihine sıkı sıkıya sarılmalarındandır. Bu toprakların üzerinde yaşayan insanların, dün Maraş'ta, Çorum'da, Sivas'ta yaşanan katliamlara karşı el ele gönül gönüle vererek direnme yolunu seçmelerindendir. Bugün de zulmedenlere karşı, bugün de bu topraklar üzerinde yaşayanlara kan ve kurşunu reva görenlere karşı, bu tarihsel deisi vereceğimizden hiç kimsenin şüphesi olmasın!

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği olarak, bu kan ve şiddet denizinin bir an önce son bulması için;

* Gerçek demokrasi istiyoruz.

* Toplumumuzu oluşturan bütün kesimlerin örgütlenme ve ifade özgürlüğünü istiyoruz.

* Olağanüstü hal uygulamasının, koruculuk sisteminin, devlet içindeki kontrgeilla birimlerinin, terörle mücadele timlerinin dağıtılmasını istiyoruz.

* Faili meçhul cinayetlerin, gözaltında insanlarımızı kaybedenlerin, halka kurşun sıkanların ivedi olarak belirlenip cezalandırılmalarını istiyoruz.

* Güneydoğudaki savaşın bir an önce sona erdirilip barış ve kardeşçe çözüm yollarının hakim kılınmasını istiyoruz.

Tüm üyelerimizi, bütün demokrasi güçlerini bu yaşamsal taleplerimizi örgütlü gücümüzle gerçekleştirmek için görev ve sorumluluğa çağırıyoruz.

KAEABÜK GERÇEĞİ**Şefik Akkoyunlu
1958 / 722**

Ülkemiz, 24 Ocak 1980 ekonomik kararlarının alınmasından bu yana, yapısal değişim özlemi içinde bir şeyler yapmaya uğraşmaktadır. Adına ister liberalleşme deyin, ister serbest pazar ekonomisi deyin, isterseniz globalleşme deyin önemli değil, gerçek olan ekonomik ve sosyal yapımızdan ufak ufak bir şeylerin değiştiğidir. Değişim hele de toplumlara iyiye, güzele götürecektir. Değişim ise itiraz edilemez. Ama aradan geçen onbeş yıl gibi uzun sayılabilecek bir süre içinde yaşadığımız olaylara baktığımızda, değişimin kolaycılık ile özdeşleştiğini görmekteyiz. Ekonomik hayatımız, parasal oyunlar, ithalat kolaycılığı, tekstil bir yana büyük vergi iadeleri ile desteklenen ihracat ile dopdolu hale gelmiştir. Kimse kaynak sorunlarla ilgili çözüm üretme zahmetine katlanmadığından, yapısal ve dengeli değişimleri bir türlü gerçekleştiremedik ve dolayısıyla son yirmi yılda yaşanan çalkantıları atlattık, dengeli bir ekonomik ve sosyal yapıya kavuşamadık.

Madencilik sektörüne, ülkemizin bu genel şartları içinde baktığımızda bu olumsuzluklardan en çok zarar gören sektörlerden biri olduğu sonucuna varırız. Bu sonuç rastlantı değildir, çok riskli ve yatırımın dönüşünün uzun zaman aldığı bir sektördür. Bu kolaycılık ortamı içinde, böyle riskli bir gayrete kimse girmemiştir. Hatta aksine, diğer sektörlerde tanınan ayrıcalıklar dönüp sektörü vurmuştur. Bu sebeplerden madencilikimiz giderek gerilemektedir.

Yadsınmaz bir gerçektir ki, ülkelerin gelişmesi ancak kaliteli, ucuz ve bol üretimle gerçekleşebilir. Sanayi ürünlerinde yapılacak böyle bir atılım ülkenin refah seviyesini bir anda yükseltecektir. Madencilik sektörü böyle bir atılımın, temel taşı özelliğine sahiptir. Zaten madencilik, bu sebeple katma değeri en yüksek sektördür. En geri yörelere, istihdamı ve üretim imkanlarını götürdüğü içindir ki, madencilik ülkenin sosyo-ekonomik hayatında en kısa sürede

etkili olan bir sektördür. Bu sebeple kolaycılığa kaçmadan ülkemizin tüm değerlerini harekete geçirecek, bir üretim seferberliği, kalkınmamızı sağlam temellere oturtacaktır. Dolayısı ile başta madencilik olmak üzere tarım, el sanatları, turizm gibi değerlerimizi aktif hale getirerek, sanayide varmak istediğimiz hedeflere ulaşmamız mümkün olacaktır.

Son dönemde, ülkemiz sanayisinin kurucusu olan bir işletme, Karabük Demir-Çelik Fabrikaları (KARDEMİR) kapatılmak istenmektedir. Bugünkü durumu ile bu fikir akla yatkın gelmektedir, ancak sebep-sonuç ilişkisi net bir şekilde ortaya konmamıştır. Demir-çelik üretiminde kabul edilen gerçek toplam üretimde, %30 hurda ve %70 cevher kullanılması gereğidir. Halbuki ülkemizde, 1993 yılında toplam 11.414.000 ton ham çelik üretilmiş, bunun %63'ü olan 7.284.000 ton hurdadan, %36'sı olan 4.130.000 tonu entegre tesislerinde cevherden üretilmiştir. Hurdadan üretilen kütük 235 dolara mal edilip, 211 dolara ihraç edilmiştir.

Hurda ithalinde ve kütüğün ihracatında navlun primi ödendiğinden ton başına 85 dolar prim alınmış ve böylece, ton başına 63 dolar kazanç sağlanarak, hurdadan çelik üretimi karlı hale gelebilmiştir. Bunun yanında 1989 yılına kadar karlı olan KARDEMİR, aradan geçen 5-6 yıl içinde teknolojisi eski, kuruluş yeri yanlış, işçilik maliyeti yüksek ve sonuçta zarardan kurtarılamayacak bir kuruluş haline gelmiştir. Ülkenin cevherini ve kömürünü kullanan, etrafında binlerce kişiye iş imkanı sağlayan yani gerçekten sanayi tesisi olan bir kuruluş, kapatılma noktasına gelmiştir. Sanıyorum, son yılların ekonomik olaylarını değerlendiren, bundan daha güzel bir sonuç olamaz. Buradan ark ocaklarına karşı çıkıldığı gibi bir düşünceye kapılmayın, ancak böyle bir destekle çalışabilen çelik üretimi yanında ülkenin kaynaklarını harekete geçiren entegre bir tesis çalışamaz hale geliyorsa, bunda bir yanlışlık yok mudur? Sebep-sonuç ilişkisi içinde bu sorunun cevabının aranması ka- naatindedir.

SERBEST MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK HİZMETİ BELGESİ (SMMH) İÇİN BAŞVURULAR DEVAM EDİYOR...

Maliye Bakanlığının 27.12.1994 tarih ve 22154 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 236 sıra nollu "Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği", serbest çalışan mühendisler, mimarlar, şehir plancıları, jeologlar ve yetkili teknikerleri, mali yönden yakın takibe almak amacıyla, bu meslek sahipleri tarafından düzenlenen plan, proje, faaliyet raporu vb. belgelerle birlikte "Bilgi Formu" verilmesi şartını getirdiğini 38 sayılı Madencilik Bülteni'nde duyurmuştuk.

Sigortalı olarak çalışan üyelerimizin; Maliye Bakanlığının 236 sayılı tebliğinden sonra, çalıştıkları iş yerlerinde, işleri gereği yaptıkları plan, proje, faaliyet raporu vb. işler ve bu belgelere attıkları imzalarından dolayı, işveren sözkonusu işlerin vergisini ödemediği taktirde, bu vergilerin; bu iş yapan imza sahibi kişilerden tahsil edileceği iddiaları üzerine, konuyla ilgili olarak, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü ile görüşüldü.

Gelirler Genel Müdürlüğüyle yapılan görüşmede; 236 sıra numaralı genelgede istenilen bilgi formunda, işi çalıştığı işyerine yaptığını ve bu iş yerinde sigortalı olduğunu belirttiği taktirde kendisine, yapmış olduğu bu iş nedeniyle herhangi bir vergi gelmesinin sözkonusu olmadığı açıklanmıştır.

**ODAMIZA ONAY İÇİN
GETİRİLEN PROJELER İÇİN 4
ADET BİLGİ FORMU
DÜZENLENMESİ GEREKLİDİR.**

Madencilik Bültenimizin daha önceki sayılarında, SMMH (Serbest Mühendislik Müşavirlik Hizmeti) belgesi almayan üyelerimizin fenni nezaretçi ataması, faaliyet raporları, proje vb belgeleri 1 Ocak 1995 tarihinden itibaren Odamız tarafından onaylanmayacağını, nedenleriyle birlikte duyurduk.

SMMH belgesi uygulamasına ilişkin; üyelerimizin yasal sorumlulukları bulunmakla beraber, gerçekte bu uygulama üyelerimizin menfaatleri açısından büyük önem taşımaktadır. Uygulamaya sahip çıkılarak Oda örgütlülüğü içinde disiplinli bir şekilde işin yürütülmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki, meslekî etkinliğimiz bu konulara sahiplilik oranında artacaktır. Ortak çalışmalarımızın sağlanabilmesi için, meslektaşlarımızın bu uygulamaya sahip çıkması, öneri ve eleştirileriyle eksikliklerin giderilmesi konusunda bizlere ışık tutacak, daha iyi sonuçlar alınması gerçekleşecektir. Başvurular yoğun bir şekilde devam etmekte olup, şu ana kadar 246 meslektaşımız belge almıştır.

SMMH Belgesi almak için aşağıdaki belgeler tamamlanarak eksiksiz olarak şahsen veya posta ile başvuruda sunulacaktır. SMMH Belgesi üç yılda bir Odamız tarafından vize edilecektir. Çalışma durumundaki değişiklikler (herhangi bir maden ruhsat sahasındaki fenni nezaret görevinden istifa veya azledilme, tam gün çalışılan gerçek veya tüzel kişilikteki görevden istifa ve sonradan kendi adına çalışmaya başlama vb) en kısa zamanda Oda'ya bildirilecektir.

NOT: ÜCRET ÖDEMELERİ

- 1- Elden Maden Mühendisleri Odasına
 - 2- 86665 no.lu Posta Çeki Hesabına
 - 3- 2014 no.lu ETtBANK Kızılay Şubesine
 - 4- 8120 no.lu T.İş Bankası
- Meşrutiyet Şubesi'ne yatırılabilir.

SMMH BELGESİ ALMAK İÇİN İSTENEN BELGELER

	HERHANGİ BİR RESMİ KURULUŞTA ÇALIŞMAYIP ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞANLAR	KENDİ ADINA ÇALIŞANLAR
1- SMMH Belgesi Başvuru Formu (Odadan temin edilecek)	+	+
2- Kartotekse İmza Örneği (" " ")	+	+
3- Taahhütname (" " ")	+	+
4- İmza Sirküleri (Noterden tastık ettirilecek)	+	+
5- Ücretli İse Sigorta Bilgisi	+	
6- Taraflar Arasında Sözleşme (Varsa)	+	+
7- Serbest Çalışıyorsa BAĞ-KUR Bildirgesi		+
8- İşyeri Sahibi İse Vergi Levhasının Noter Onaylı Fotokopisi		+
9- İşyeri Sahibi İse Kira Kontratı veya Tapu Fotokopisi		+
10- 1994 Yılı Sonu İtibarı İle Oda Aidatlarının Ödenmiş Olması	+	+
11- 500.000 TL Tescil Ücretinin Yatırılması	+	+

MESLEK RÖNİHRI

•* E.Vecdi DURUCA Onur Üyesi

BOKSİT ARAMALARI

Türkiye'de madencilik operasyonunu ile boksit aramaları yapanlardan biriyim. Akseki Kazası'nın Cevizli Nahiyesi, Zilan köyü hudutlarında bulunan ve Zilan köyünün bulunduğu kottan 1.500 metre yükseklikte, Topraktepe kalker tabanındaki mostra istikametinde sürmekte olduğumuz galeride dinamit atarak ilerlenmekte idi. Mostranın bulunduğu yerin çok sarp ve yüksek olması nedeniyle, elektrik olmadığı gibi kompresör getirme imkanı olmamış ve bu sebeple dinamit deliklerini murç ve tokmakla açarak galeride ilerleme sağlamaya çalışmaktaydık. Dolayısıyla havalandırma tertibatı da yok idi. Dinamit atımlarından sonra işçiyi gazlardan etkilenmemeleri için galeri dışına çıkartmakta ve galeride biriken gazları dışarı atmak için çok ilkel bir metodla çalışıyorduk. Galeri içinde kilim ve çuval gibi kumaşları sallayarak gazları tahliye ediyorduk. Galerinin ilk metrelerinde fazla bir zaman kaybedilmiyorken, galeri ilerledikçe gazların galeri dışına atılması çok zaman almaya başlaması, vardiyada yapılan çalışma zamanını çok azaltmaya başladı. Galeri uzunluğu 100 metreye vardığında bir günde yapmakta olduğumuz avansman dinamit dumanı devam ettiğinden çok azaldı, buna rağmen galeride faaliyete devam ettik. MTA Enstitüsü arşivinde bulunmakta olan galeri planlarında görülebileceği üzere boksit kalınlığını ölçebilmek için cevher içinde başyukarılar sürdük ve değişik kotlarda sürdüğümüz rekuplarla boksit kalınlığını üç ayrı kotta ölçtük, tabi havalandırma zorlukları başyukarı ve rekuplarda daha da zorlaştı fakat çalışmaları ısrarla sürdürdük. Boksit içinde sürmekte olduğumuz galeri 180 metreye geldiğinde gerek boksit cevherinin erode olması ve gerekse

tavan taşı kalkerde boşluklara rastladık. 180 metrede ilk dinamit atışından sonra galeri içinde hiçbir gaz kalıntısı kalmayıp doğal bir havalandırma meydana geldi. Bundan dolayı galeri içinde ve tavan kalkerlerindeki boşluğun süzülmesi irtibatlı olduğunu anladık.

Galerinin bulunduğu kottan 100 metre yükseklikte bulunan bir düzlükte yaptığımız araştırmada galeride bulduğumuz boşluğun devamında bir soba borusu çapında bir delik buldum tabiatın bir cilvesi 180 metreye boyunca çektiğimiz zorlukları unutturdu esasen bölgede hiç su bulunmuyor, su ihtiyacımızı ise kar yağdığı dönemlerde arazide bulunan karsitik çukurlarda biriken kar birikiminden sağlıyorduk. Topraktepe yüksek bir dağın tepesinde olduğundan kar yağışı erken geliyor ve düden ağızlarında biriken kar yığınları erimeden yaz sezonuna kalıyor ve bütün yaz boyunca su ihtiyacımızı karları güneşte eriterek sağlıyorduk dağın başından sis hiç bir zaman eksilmiyordu .

ANI-2 İkinci anımı bir iş kazasının sisten nasıl meydana gelebileceğini anlatması bakımından önemli gördüğümünden bu hususu da bahsetmeden geçemiyorum.

Prof. Dr. Müh. Ergin Anoğlu'na Ödül...

Prefabrikasyonun gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla, her yıl çeşitli dallarda "Türkiye Prefabrik Birligi Ödülü" verilmektedir. 1994 yılı Makale Ödülü "Beton Prefabrikasyon Dergisi"nin 30. sayısında yayınlanan "Beton Dayanımının Erken Kestirimi" başlıklı makaleleri ile Odamız'ın İstanbul Şubesi Başkanı Prof. Dr. Müh. Ergin Anoğlu, Doc. Dr. Hüsamettin Alpar ve Oğuzhan Ocibay'a verilmiştir.

İstanbul Şube başkanımız ve İTÜ Maden Fak. Öğretim Üyesi Prof. Dr. Anoğlunu bu başarısından dolayı kutlar, basanlarının sürmesini dileuz.

Topraktepe'de yapılan çalışmalarda personel galeri başına bir düzlüğe kurduğumuz çadırda kalmakta idi. Aydınlatma ise karpit lambası ile sağlanmakta idi. Antalya'dan aldığımız 50 kg'lık bir bidon karpiti gene mahrutu bir çadırda muhafaza etmekte idik. İşin başındaki Ali Çavuş çadırı ordugahta kalmakta idi. Barutçu ehliyeti bulunan Ali Çavuş karpit lambalarının yakılmasından sorumlu idi. Bir akşam Ali Çavuş'un bidondan karpit çıkarmak üzere elindeki karpit lambası ile bidonun kapağını açmasıyla beraber meydana gelen patlama kısa bir sürele karşılaşılıyor ve yüzü ciddi bir surette yanıyor. Gerçi bu yanık sonrası hastaneye kaldırılan Ali Çavuş bir ay sonra sağlığına kavuştu ise de yanık izi yüzünde kaldı.

Evvvela kazanın oluş sebebini anlayamadık fakat sonra yaptığımız araştırma sonucu ; Topraktepe'nin başına inen sis olduğunu bulduk.

Karpit bidonunun mahrutu çadır içinde olmasına rağmen bidonun üst kapağının açılması esnasında sis ile temas geldiğinde, karpitin hidroskopik olması ve karpitle sisin teması sırasında meydana gelen asetilen gazının bidonun üstünde teşekkül ettiği dolayısıyla karpit lambasının ateşi ile temas ettiğinden patlama ile yanmasının Ali Çavuş'un yüzünün yanmasının sebebi olduğunu anladık.

- D ÜNYA PİYASALARINDAN HABERLER

ÜRETİM FAZLASI ÇİNKO FİYATLARINI BASTIRIYOR

Piyasaya aşırı miktarda mal yığılması sonucunda stokların kabardığı ve üretimde önemli bir kısıntı olmadığı sürece, Zn fiyatlarının 90'ların tamamı boyunca düşük düzeylerde kalacağı açıklandı. Fiyatlar, 1993'ün 3. çeyreğinde, 70'lerden bu yana gözlenen en düşük düzey olan 0.40 \$/lb'ye kadar alçaldı ve ekonomik gerilemeyle birlikte gelişen tüketim alçalmasına ve stok kabarmalarına rağmen, daha da gerilemedi. Aslında çok daha önceden inişe geçmesi gereken fiyatlar, Zn işindeki iri firmaların desteği sayesinde, bir süredir istikrarını koruyordu; ancak, desteğin çekilmesiyle birlikte fiyat da düştü. Bununla birlikte, 80lerin sonundaki ekonomik büyümeden cesaret alan yeni yatırımların işletmeye alınma sürecinin gerileme dönemi ile çakışması nedeniyle, sorunun esas olarak arz fazlasından kaynaklandığı bildiriliyor. Zn ocaklarından çoğunun 90'larda kapatılmasının planlandığı; ancak, yeni madenlerin bu kapanmalarla doğacak açığı kapatabileceği; yeni madenlerin program kapasitelerinin altında işletmeye geçmesine rağmen, arz fazlasının önlenmesi için gereken kapanmaların 1992 sonuna kadar ertelendiği ve 1993'te gerçekleşen kapanmaların konsantrite üretim kapasitesinde 0,4 Mt/yıl'lık bir alçalmaya önayak olduğu açıklanıyor. Ancak, ark fırınlarında artık olarak elde edilen ZnO içerikli tozlar, ne ABD'de ne de başka bir yerde etrafa atılmadığı için, devridaim yoluyla yeniden üretim sürecine katıldığından, ikincil Zn arzının artması nedeniyle 90'larda sorunun daha da kızışacağı tahmin ediliyor.

Zn pazarında hacim çoğunluğunu oluşturan ve ekonomik durgunluk dönemlerinde önemli periyodik iniş-çıkışlara sahne olan otomotif ile inşaat sektörlerinin 90'larda sağlığına kavuşmasıyla birlikte, Zn tüketiminin de artacağı umut ediliyor. En büyük Zn talibi olan galvaniz işkolunun toplam tüketimdeki payı,

80'lerde % 44'ken 90'larda % 47'ye çıktı. Öte yandan, akaryakıt tasarrufunu öngören mevzuat hükümlerine uyum sağlanması amacıyla, oto imalatında araçları hafifletme yoluna gidilmesi sonucunda, karbon çeliğinden yapılan kaportaların korunması için Zn ile kaplanması yoluna gidildi. Oysa ki, kaportaların kalın sacdan imal edilmesi, korozyondan ve dolayısıyla darbelerden korunması için daha önce yeterli oluyordu; ağırlık tasarrufu için saclar inceltince, korozyon önleyicilerinin de kullanılması gerekli hale geldi. Sonuç olarak, Japonya'da imal edilen araçların kaportalarında kullanılan birim galvanizli sac tüketimi, 1981'de oto başına 82 kg'ken, 1990'da 267 kg'a çıktı ve 1995'te de 453 kg'a kadar artacağı tahmin ediliyor.

TALEP ARTIŞI FERROKROM PAZARINDA DENGESİZLİK YARATIYOR

Paslanmaz çelik talebinin yükseldiği bir dönemde FeCr üretimin kısıntıya uğraması, 1993'te talebin arzı aşmasına yol açtı; ancak, BDT kaynaklı ucuz ihracatın artışıyla ve G. Afrika'daki veya başka bölgelerdeki tesislerin kapasite kullanım oranlarının yükselmesiyle, bu kesintinin dengeleneceği açıklandı. Ayrıca, Cr için kilit pazarlardan biri olan paslanmaz çelik imalinde de belirgin bir canlanma görünmesine rağmen, bunun FeCr fiyatları üzerinde olumlu bir etkisi duyulmadı. Kapitalist ülkelerdeki paslanmaz çelik üretimi, 1992'de 11,1 Mt'luk bir rekor düzeye çıktı ve 1993'te de 11,5 Mt'ula ulaşacak gibi görünüyor. Bununla birlikte, FeCr fiyatlarının 1993'ün ilk çeyreğinde 0.40 \$/lb' ye kadar alçaldığı biliniyor ve bu fiyatın da bütün üreticilerin maliyetlerinin hâlâ altında olduğu açıklanıyor. Öte yandan, önde gelen FeCr üreticilerinin çoğunun % 50'nin altındaki kapasitelerle çalıştığı bildiriliyor.

90'ların ilk yıllarında başgösteren ekonomik gerileme, büyük çoğunluğu G. Afrika'da olmak üzere, kapitalist ülkelerde % 20'lik kapasite artışının gerçekleştiği bir döneme rast geldi ve aynı zamanda BDT, D. Avrupa ve Çin HC kaynaklı mallar da giderek artan miktarlarda pazara ulaşmaya başladı. BDT ve Çin HC'den Batı'ya arz edilen FeCr, 1990'da 83 kt'ken, 1992'de dramatik bir artış

- D ÜNYA PİYASALARINDAN HABERLER

kaydederek 260 kt'a çıktı. G. Afrika üreticileri ise, 0.50 \$/lb'nin altına kadar inen fiyatları, üretimi derhal keserek cevapladılar. *SAMANCOR* 18 fırınından 8'ini söndürerek kapasitesini % 50'ye düşürdü; *FÉRALLOYS* 0,1 Mt/yıl'lık tesisini 1992'nin sonunda kapattı ve *Consolidated Metalurgical Ind.* de zaten düşük olan üretimini % 30 daha indirdi. Japonya, Filipinler ve Zimbabve'de de benzeri kesintilere gidildi. Piyasanın hâlâ dengeye kavuşmadığı ve paslanmaz çelik talebinin 1993'de arz miktarını aştığı bildiriliyor. Yılın ilk yarısında 1,21 Mt dolayında olan batı ülkelerinin talebi, 0,15 Mt'luk bölümü doğu blokundan ithal yoluyla karşılanan 1,09 Mt'luk arz miktarından 0,12 Mt fazlaydı. Bu kesintinin BDT kökenli ucuz FeCr ihracatıyla veya G. Afrika gibi diğer ülkelerdeki atıl kapasitenin canlandırılmasıyla karşılanabileceği ve Kazakistan, Rusya F. ve Ukrayna'da beklenen gelişmelerin de dünya arz-talep dengesi üzerinde önemli etkileri olacağı tahmin ediliyor.

FeCr talebi, birincil ölçekte, tüketimin % 90'ını soğuran paslanmaz çelik imaline bağımlı bulunuyor. Kapitalist ülkelerdeki paslanmaz çelik tüketiminin, 90'ların tamamı boyunca % 3,5/yıl'lık ortalama bir hızla artacağı ve 1992'deki 1 i,1 Mt'luk üretimin de bu büyüme hızıyla 2000'de 14,5 Mt'a kadar çıkacağı tahmin ediliyor. Ayrıca, paslanmaz çelik hurdası kullanımının hızlanması ile cüruflardan FeCr kurtarma prosesindeki verim artışları nedeniyle, birincil FeCr tüketimindeki büyümenin daha ağır bir tempoyla gerçekleşmesi bekleniyor. Bununla birlikte, ortalama % 2,5/yıl'lık bir talep büyümesinin, kapitalist ülkelerdeki 2,6 Mt'luk 1992 tüketiminin 2000'de 3,2 Mt'a kadar tırmanmasına yol açacağı bildiriliyor.

Askerî ve sivil uçak imalinin 90'ların başında gerilemesi nedeniyle, 1993'te metalik Cr talebi de zayıfladı. Ancak, uzay ve havacılık uygulamalarında kullanılan süper alaşımlar için gereken metalik Cr talebinin, orta vadede artması bekleniyor. Öte yandan, çevre mevzuatının da baskısıyla, baca gazı desülfürizasyon tesisleri, zararlı atıkları bertaraf eden yakma sistemleri, enerji santralleri ile endüstriyel gaz türbinlerinin vakum fırınları ve tesisatı gibi diğer süper alaşım kullanım alanları için gereken metalik Cr'un üretimi için de geniş pazarlar açılıyor.

FELDSPAT MÜŞTERİLERİ İKMAL KAYNAKLARINI ÇEŞİTLENDİRMEYE ÇABALIYOR

Kanada ve Norveç'teki nefelin siyenit çıkartım kapasitesinin tamamının, 1990'dan beri, ABD'de de zengin sahaları bulunan ve dünya çapında bir tekel olan *UNIMIN* eliyle kontrol edilmesi nedeniyle, tüketiciler de yeni ikmal kaynakları aramaya başladılar. Ancak, bu ezici hükümlerle, diğer madenleri işleterek dünya arz modelini dengeleyecek olan yeni girişimcilerin cesaretini kırıyor.

Tayland, 1983'te 50 kt'un da altında olan üretimini 1992'de 523 kt'a yükselterek, İtalya ve ABD'den sonra dünyanın 3. büyük üreticisi olan "eski" SSCB'nin peşine düştü. BDT'nin feldspat üretimi de, diğer endüstriyel minerallerden birçoğunda olduğu gibi 80'lerin sonundaki "refbrmlar"dan bu yana alçalma kaydederek, 1985'te 335 kt iken 1992'de 250 kt'un da altına düştü. Türkiye'nin feldspat üretimi ise, son yıllarda hızla artarak, 1986'da 0,1 Mt dolayındayken, 1993'te 0,4 Mt'a kadar tırmandı.

Feldspat üreticilerinin, genel olarak iki büyük sıkıntısı olduğu bildiriliyor ve bunlardan birincisinin, inşaat sektörü ile otomotif işkolu gibi belli başlı büyük pazarlardaki talebin hızlı periyodik değişimlere maruz olmasından; ikincisinin ise, en büyük tüketim alanı olan kap-kacak camı imalindeki talebin, hurda devridaimindeki artış nedeniyle alçalmasından kaynaklandığı açıklanıyor.

(1,2,3) *Buhaberler, Roskill Information Services Ltd.'in 14 Aralık 1993 ile 12 Ocak ve 3 Şubat 1994 tarihli basın bültenlerinden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı yirmanın yayınladığı "The Economics of Zinc 1993", "The Economics of Chromium 1993" ve "The Economics of Feldspar 1993" başlıklı raporlarda bulunmaktadır.*

TTK İNCELEME KURULU RAPORU

"Armutçuk ve Amasra Taşkömürü İşletmeleri' nin özelleştirilmesi veya kapatılması yoluyla Türkiye Taşkömürü Kurumu' nun küçültülmesi veya "iyileştirilmesi" şeklinde özetlenebilecek ekonomik kararın yeniden gözden geçirilmesini sağlamak amacıyla kurulan komisyon tarafından hazırlanan ve 6 Şubat 1995 tarihinde Zonguldak'ta Devlet bakanı Onay Alpago tarafından açıklanan bu incelemenin sonuçları aşağıdaki biçimde özetlenebilir:

1 - Taşkömürü, gerek enerji ve gerekse demir-çelik alt sektörü açısından, stratejik önemi haiz bir hammaddedir. Türkiye' nin gündemindeki taşkömürüne dayalı yeni enerji santralleri dikkate alınmasa dahi, önümüzdeki yıllarda 4 milyon ton civarında bir arz açığı bulunmaktadır. Ucuz ithal kömür ve ucuz ithal hurda demir gibi, bugün için cazip görünen pazar koşullarına dayanarak kendi hammaddelerini değerlendirmekten uzaklaşan bir politikanın, ülkemiz ekonomisine hem bugün hem de gelecekte ciddi zararlar vereceği muhakkak görünmektedir.

2 - TTK, zararlarının büyük ölçüde yükselmesi ile, zorunlu biçimde gündeme gelen küçülme politikasını uygulayarak, son yıllarda işçi sayısını % 25 kadar azaltmış olmasına rağmen, gittikçe düşen üretim miktarları ve büyüyen finans açıkları nedeniyle, iyileştirmeye gitmekten uzak bir yapı arz etmektedir. Bazı işletmelerin kurum dışına alınmasına ve giderek küçülen üretim hedeflerine bağlı olarak, sürekli işçi azaltımı ile daha iyiye doğru gitmenin mümkün olamayacağı da açıkça görülmektedir. Yatırım yapılmaksızın ve gerçekçi iyileştirme projelerine dayanmaksızın süren bu tür gelişmeler, maden işletmeleri için "kapanma" anlamına gelmektedir. Bu da ülke yararına bir sonuç olarak görünmemektedir.

3 - Bu raporda, genelde TTK ve özelde Armutçuk ve Amasra işletmeleri için teknik anlamda bir iyileştirme projeksiyonu yer almaktadır. Bu projeksiyonda, aşağıdaki gerçekçi hedefler konulmuş ve Kurum tarafından geliştirilen bazı projelerin verileri kullanılarak uygun

kabuller yapılmıştır.

- Gecikmiş tüm altyapı yatırımları tamamlanarak işletmeler maksimum tüvönan (ham) kömür üretimlerini gerçekleştirecek duruma getirilecektir. Yeraltı işçiliklerini bu hedefe uyumlu hale getirebilmek amacıyla, yerüstü işçilerinin önemli bölümü, kısa süreli eğitime tabi tutularak yeraltı servislerine çekilecektir (bu amaçla, Avrupa Topluluğu' ndan sağlanmış olan 4 milyon \$' lık hibe finansmandan yararlanılarak oluşturulacak eğitim programları kullanılacaktır).

- Armutçuk ve Amasra İşletmeleri' nin toz kömürlerini değerlendirmek üzere briketleme tesisleri ve Üzülmöz, Karadon, Kozlu Müesseseleri' nin kömürlerini yıkayacak yeni lavuarlar, yap-ışlet, ortaklık vb. bir modelle, özel girişimciler teşvik edilerek kurdurulacaktır.

Kurum, dışarıdan kolayca sağlanabilecek hizmetlerin üretim

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU

İNCELEME KURULU RAPORU

6 ŞUBAT 1995
ANKARA

servislerini, uygun projelerle devredecek ve yerüstünden önemli ölçüde çekilecektir.

Kurum yönetimi, satılabilir ürünlerinin iyileştirilmesi ve pazarlanmasını ağırlıklı hedef olarak gören dinamik ve kısmen özerk, istikrarlı bir yapıya kavuşturulacaktır.

Mevcut mali yapı süratle iyileştirilerek gecikme zamları, sosyal yardım ödenekleri vb. finans yükü kalemler sıfırlanacaktır.

İşçi ücretlerine seyranen zamlardan vazgeçilerek iş değerlendirmesine dayalı, üretken sınıfları kollayan ve Kurum' un gerçekleri ile bağdaşacak bir teşvikli ücret sistemi uygulanacaktır.

4 - Bir önceki maddede belirtilen kabullere dayalı olarak yapılan projeksiyonda, TTK' nın 5 yıllık bir dönemde aşağıdaki şekilde iyileştiği görülmektedir.

- 4 yıl süreye yayılı olarak yapılan 275 milyon \$ tutarında bir yatırım ile tüvönan kömür üretimi 4,6 milyon ton/yıl' dan 7,6 milyon ton/yıl' a yükselmektedir.

- Kömür hazırlama ve pazarlamaya yönelerek ve özel sektör teşvik edilerek gerçekleştirilen yatırımlarla, satılabilir kömür üretimi 2,8 milyon ton/yıl' dan 4,6 milyon ton/yıl' a yükselmektedir. Keza, bu yatırımlarla iyileşen ürünlerin ortalama satış fiyatının 37,5 \$/ton' dan 42,2 \$/ton' a doğru artması da sağlanmaktadır. Bu da kömür satış gelirlerinde % 60 bir artış getirmektedir.

- Yerüstü işçilerinin büyük oranda (kısa bir eğitimden geçirilerek) yeraltı servislerine çekilmesi, olağan emeklilikler ve teşviklere dayalı işçi azaltmaları ile toplam işçi sayısı P2.000 dolaylarından 17.000 dolaylarına düşmektedir. Keza, Kurum dışına çıkarılacak servisler nedeniyle, işçi statüsü dışındaki personel sayısı da 1.000 kadar bir azalma ile 1.550 civarına düşmektedir. Bu da verimliliklerde çok önemli artışlar sağlamaktadır.

- Verimlilik artışının finans yükü iyileştirmeleri (borçların Hazine'ce üstlenilmesi) ile desteklenmesi ve işçi ücretlerinin \$ bazında enflasyona karşı korunması sonucunda, ortalama maliyetler 160 \$/ton' dan 65,8 \$/ton' a doğru % 60 azalmaktadır.

Maliyetteki azalma ve satış gelirlerindeki artış sonucunda, sübvansiyon gereksinimi 122,5 \$/ton' dan 23,6 \$/ton' a gerilemektedir. Bu da birçok Avrupa ülkesinden daha aşağıda kabul edilebilir bir değerdir.

5 - Kurum' un borçlarının silinmesi ve SSK sosyal yardım ödeneklerinin getirdiği yükün üzerinden alınması halinde, 1995 yılı içindeki finans gereksinimi (rehabilitasyon yatırımları da dahil olmak üzere), en olumlu koşullarda 167 milyon \$ ve en olumsuz koşullarda ise 266 milyon \$ olacaktır. Kurum, bu projeksiyonda öngörüldüğü biçimde rehabilite edilebildiği takdirde, koşulların en olumsuz biçimde geliştiği durumlarda dahi 2000 yılında en çok 124 milyon \$/yıl sübvansiyona ihtiyaç duyacaktır. Koşulların olumlu gelişimi halinde ise, sübvansiyona ihtiyaç kalmamakta ve kâra geçilebilmektedir.

6 - Dikkat çekici bir sonuç da şudur: Mali yapılarının ve işçiliklerinin iyileştirilmesinin yanısıra, satılabilir ürünlerinin briketlenerek yakımlık kömüre yönelmesi halinde Armutçuk ve Amasra işletmeleri çok daha kısa kısa bir sürede kâra geçebileceklerdir. Diğer müesseselerin de benzer duruma gelebilmeleri için, modern lavuarların kuruluşunun ve ocak altyapı yatırımlarının tamamlanması gerekmektedir.

7 - Yukarıdaki sonuçlar, geliştirilmiş ve yaşama geçirilmeye hazır

**Briketlenerek
satılması halinde,
TTK kömürleri, gerek
çevre kirliliği
yönünden ve gerekse
kalorifik değer
üstünlüğü ile bu
pazarda yer alabilir ve
satış gelirleri önemli
oranda artabilir.**

Ucuz ithal kömür ve ucuz ithal hurda demir gibi, bugün için cazip görünen pazar koşullarına dayanarak kendi hammaddelerini değerlendirmekten uzaklaşan bir politikanın, ülkemiz ekonomisine hem bugün hem de gelecekte ciddi zararlar vereceği muhakkak görünmektedir.

projelerden hareket edilerek ve dünya piyasalarında kömür fiyatlarında artışlar olacağı öngörülmesine rağmen, bugünkü düşük fiyatların aynen süreceği kabulüyle yapılmış bir projeksiyondan gelmektedir. Başka bir deyişle, projeksiyon yeterince gerçekçidir ve sonuçlar yeterince güvenlik paylarına sahiptir.

8 - Komisyon çalışması sırasında ortaya çıkan önemli bazı gerçekler de şu şekilde sıralanabilir:

- TEK Çatalağzı Termik Santrali, TTK' dan dünya fiyatlarının altında kömür almakta ve kâr etmektedir. Çimento vb. pazarlar için de benzer bir tesbit yapılabilir. TTK, bu pazarlara satış fiyatlarını yükseltmeye gayret etmektedir.

- Dünya genelinde, kömür ocaklarını ve termik santrallerini tek elden işleten güçlü enerji şirketlerinin bulunması ve bu tür faaliyetlerin kâr getirmesi, TTK' nın geleceğe yönelik projelerinde değerlendirilebilecek bir durumdur.

-İthal kömür ve briket fiyatlarının çok yüksek seyretmesine rağmen, TTK bürokratik yönden bağımsız olamadığı için bu pazarlara girmekte çekingen davranmaktadır. Briketlenerek satılması halinde, TTK kömürleri, gerek çevre kirliliği yönünden ve gerekse kalorifik değer üstünlüğü ile bu pazarda yer alabilir ve satış gelirleri önemli oranda artabilir.

- Dünya kok kömürü ve kömür ürünü kimyasalların üretim ve tüketim rakamları, TTK' nın bu alanlarda da proje üretip hayata geçirmesinin ve bu pazarlara mamul veya yarı-mamul ürünlerle girmesinin olanaklı ve yararlı olacağına işaret etmektedir.

9 - Dünya taşkömürü pazarında, üretimin ancak % 8-10 kadarı dış ticarete konu olmaktadır. Bu pazarda fiyatlar ek talep artışlarına oldukça

duyarlıdır. Bundan dolayı, Kurum' un yakın gelecekte 4,6 milyon ton/yıl değerine ulaşacak satılabilir üretimi, uluslararası pazarda dışalım pazarlık gücünü temsil edecektir. Başka bir deyişle, bugünkü ucuz ithal fiyatlarının bir garantisi olacaktır.

10 - Bu çalışmada, TTK' nın rehabilitasyonu için gerekli olan yatırımların ivedilikle yapılması, briketleme tesisleri ve lavuarların yapımı ve/veya hizmet alımı için uygun girişimcilerin belirlenmesi amacıyla protokol ve sözleşmelerin derhal yapılması, çok önemli bir ön koşuldur. Bu işlemlerin en geç 1995" in ilk üç ayında tamamlanması ve yıl ortasında briketleme işlerine geçilmesi düşünülmüştür. Olabilecek her türlü gecikme, bu çalışmadaki hedeflerin gelecek yıllara ötelenmesi anlamına gelmektedir ki, bu da TTK" nın giderek daha kötü mali ve teknik yapılara yönelmesi demektir.



ŞİİR...ŞİİR...ŞİİR...ŞİİR... ŞİİR...ŞİİR...ŞİİR...ŞİİRCESUR MADENCİ ^A İsmet Tekinaslan 1979/2619 PATLAMA

Aldı kucığına küçük kızını.
Öptü yanağından baba madenci.
Dönüp pencereden can yoldaşına,
Gözleriyle veda etti madenci.

Günaydın diyerek girdi bakkala,
Sıcacık bir simit aldı madenci.
Borcun toplamını görünce birden,
İçinde bir sızı duydu madenci.

Çıkardı cebinden sigarasını,
Yol üstünde durup yaktı madenci,
lifleyince dumanını havaya,
Ta derinden bir ah çekti madenci.

Hesap yaptı kafasında yürürken,
Artıyı hiç bulamadı madenci.
Yıllar yılı taksitlerin derdinden,
Sıla yüzü göremedi madenci.

Bakıp uzaktaki karlı dağlara,
Üşüyüp titredi sanki madenci.
Gökyüzünde parıldayan güneşe,
İçinden sitemler etti madenci.

Sıkı sıkı sarmalayıp belini,
Sırtına bir gocuk takı madenci.
Giydi baretini aldı lambayı,
Daldı karanlıya cesur madenci.

Bir gürültü,
Kıyametler koptu.
Sarsıldı yer,
Söndü lambalar.
Fırladı baretler param parça.
Tanınmaz cesetler perişan.
Nefesler kesik,
Kol kopuk,
Baş ezik.
Kan makyaj oldu ölü yüzlerde al.
Hükmetti karanlık,
Acımasız ve korkulu.
Film koptu.
Görüntü yok, ses yok.
Bitmedi devamlı.
Bu, beş dakika ara.

ŞEHİTLER

Bir vardiya girdim.
Bir vardiya çıktım ocaktan
Karanlıktı, soğuktu, ıslaktı
Sular damlıyordu damarlardan
Bir vardiya girdim, bir vardiya çıktım ocaktan

Hep tanıdığım insanlardı
Sürmeneli Recep, Pazarlı Halil, Lefkeli Osman
Karanlıktan mı bilmem sararmış gördüm yüzlerini
Tütsün diliyorlardı, Türkiye'mizde teknil ocaklar
İşlesin lokomotifler fabrikalar
Çalışıyorlardı can-ı yürekten
Kürek sallıyorlardı öksürerekten

Ölüme korkusuz bakanların
Hepsini tanıdım bir ocakta
Yollar daralır kolay geçilmez
Çalar da dalar kapıyı aman
Grizu grizu kardeşler yaman

Ezilmişler nasıl da ezilmişler
Altalta üstüste dizilmişler
Kiminin açık kalmış avuçları
Kiminde aşklar ki doyulmadık
Körpecik vücutlar öpülmedik
Görmemişler bilmemişler günahı
Azalar tadına varılmadık.

Ezilmişler
Amanın ezilmişler
Cennet kapısına dizilmişler
Şehitler şehitler şehitler
Halim YAĞCIOĞLU
- Anzelha-1955

ÜCRET*eo.Şefik Ozanözgü 1957/603*

Birine öderken dolu kürekle
Öteki alırsa, hep gıdım gıdım
Söylemek gerekir, açık yürekle
Kötüye gidiyor, iş adım adım.

Bir göbek, gerdanla olup sanatkar
Yalnız para için, sonuna kadar
Soyunan yüz binler, milyon alırsa
Söyle bir ölçüde bir mesnet mi var?

Kafanın değeri, üçyüz bin lira
Top tepen ayaksa, otuz kırk milyon
Eller aya gitti, Merihte sıra
Biz akılsızlıkta olduk şampiyon.

İlimde, bilimde, kalmadı değer
Bu keşmekeş böyle giderse eğer
Memleket kaybeder, kimse kazanmaz
Sonra tarih bize kötü söyler.

Nisan 1980

DUYURU

EVLENEN ÜYELERİMİZİN EVLİLİK
HABERLERİNİ BUNDAN SONRAKİ
SAYILARIMIZDA DUYURACAĞIZ.
BUNUN İÇİN BİZE
YAZMANIZ YETERLİDİR...

YITIRDIKLERİMİZ



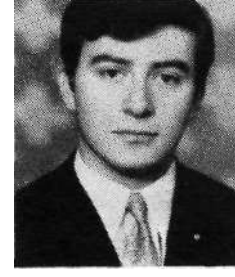
FARUK TAMZOK

1925 Bolu doğumlu F.Tamzok, 1952 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. 1963'te Utah Üniversitesi'nden master derecesi aldı. EKİ Kozlu Bölgesi, Amasra Hazırlık İşleri, Merkez Etüd ve TKİ Genel Müdürlüğü'nde çeşitli kademelerde çalıştıktan sonra 1974 yılında emekli oldu. 1989 yılına kadar T.Maden İş Sendikası Teknik Müşavirliği görevini sürdüren, Yönetim Kurulumuz Sayman üyesi Nejat Tamzok'un babası ve **ONUR ÜYEMİZ** meslektaşımızı 10 Şubat 1995 tarihinde kaybettik.



MUSTAFA CENGİZ

1936 Akseki doğumlu M... Cengiz 1961'de İTÜ'den mezun oldu ve Çalışma Bak.'nın Zonguldak Grup Bşk.'nda işbaşı yaptı. Bir ara EKİ'ye geçerek Merkez Emniyet Md.'nde hizmet veren ve daha sonra yine aynı Bak.'tan emekli olan meslektaşımız. Kasım 1994'te geçirdiği ani bir rahatsızlık sonucunda aramızdan ayrıldı.

MURAT BENER
ŞAKALAK

1948 Konya doğumlu Şakalak, 1974 yılında ODTU'den mezun oldu. Son olarak Beyşehir'de görev yapan meslektaşımızı geçirmiş olduğu rahatsızlık sonucu 24 Aralık 1994 tarihinde kaybettik.



ALI TATAR

1965 Bingöl doğumlu Tatar, 1991 yılında H.Ü Zonguldak Müh. Fakültesi'nden mezun olan meslektaşımızı 15 Kasım 1993 'te kaybettik.



HÜSEYİN AYDIN

1949 Adıyaman doğumlu H.Aydın İTÜ'den 1974 yılında mezun oldu. Mezuniyet sonrası Konya Krom-Manyazit İşletmeleri'nde işe başlayan meslektaşımız son olarak İstanbul'da muhtelif Kömür İşletmeleri'nde şantiye müdürlüğü görevlerinde bulundu. Meslektaşımızı 8 Mart 1995 günü geçirmiş olduğu kalp krizi sonucu kaybettik.

**YITİRDİĞİMİZ DEĞERLİ ÜYELERİMİZİN,
AİLELERİNE, YAKINLARINA HAVZAYA
VE TÜM MADENCİLİK CAMİASINA
BAŞSAĞLIĞI DİLİYORUZ.**

**SERBEST MÜHENDİSLİK
VE MÜŞAVİRLİK BELGESİ
ALDINIZ MI ?**

Sayın Üyemiz,

"Madencilik Bülteni" nin düzenli ve nitelikli biçimde çıkarılması sizlerin de etkin destekleriyle mümkündür. İnceleme, araştırma, derleme, haber, yorum, anı, öykü, şiir vb.ürünlerinizle

Bültenimiz'i desteklemenizi bekliyoruz. Katkılarınız bizlere yol gösterecek ve sektördeki tartışmaların doğru sonuçlara ulaşmasını sağlayacaktır.

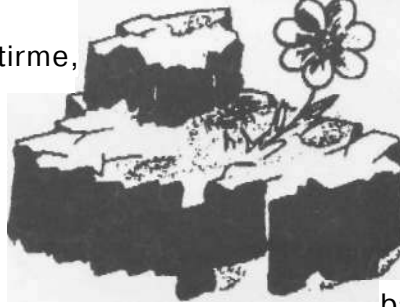
Saygılarımızla
Bülten Kurulu

Istanbul da, komurle ısınan ailelere,
apartman,işyeri yöneticilerine,Mil-Ten Bayii
olmak isteyen ilgililere...

MİL-TEN Kömür Dağıtım Ağını Genişletiyor.

Istanbul'un doğal yakıtı kendi kömürüdür.

Istanbul'un doğal yakıtı
yakacak ihtiyacını en kestirme,
en ekonomik ve en
sağlam biçimde sağlayan
60 km. mesafedeki
Yeniköy'den çıkan
linyit kömürüdür.



Istanbullu için,
vazgeçilmez yakıt,
Mil-Ten kömürünü
Mil-Ten ilkeleriyle
pazarlayacak
bayilikler verilecektir.

İlgilenen kişi ve kuru-
luşların bir telefonla
başvurmaları rica olunur.

40 yıldır

Yeniköy kömürünü üreten ve
şimdi çağdaş pazarlama
yöntemleriyle tam tartısıyla,
yolda firesiz,tam söz verilen
zamanda.konutunuzun
kapısına getiren kuruluş,
Mil-Ten'dir.

Mil-Ten,artan ve artacak talebi
daha iyi karşılamak amacıyla
dağıtım ağını genişletiyor.

TUKETİCİ'NİN DOSTU MİL-TEN KOMURU

Mil-Ten kömürü,Istanbul'un doğal yakıtıdır.
Istanbul/Yeniköy yöresinden çıkar. Kente
yakın,en hesaplı,en güvenli,en akılcı kay-
naktır.Kalitesi yüksek,çevre koruma
sınırlarını aşmayan yapıdadır.

Mil-Ten,Istanbul'da ilk kez "jig" işlemini
başlatmıştır. Bu işlemde kömür basınçlı su
ile yıkanır ve üstündeki istenmeyen maddeler
ayıklanır. Kül oranı düşer.kalori değeri
yükselir. İşte ,bu nedenlerleIstanbul'luların
tercih ettiği yakıt hesaplı,temiz,güvenli
Mil-Ten kömürüdür.

M mil ten

Mil-Ten Müteahhitlik Hafriyat Tic.Ltd.Şti.

Kore Şehitleri Cad. No : 41 Zincirlikuyu / İSTANBUL

Tel : 288 72 80 Fax: 288 47 35